

LAAPAALI KUPANJ WEI MALƏKI NMAAWA TƏ Kutulu

Maləki wei i ηmaa takəlaya kanε tə i ta ke Yuta tv. I yəχətə i takəlaya taa si Yesu ké təmlε tv ké (10:45). I seyeəχi na í waaki na í looki aləχaa. Ama Maləki ta yəχətə Yesu luləχv təm, i hulaa ké si Yesu ké Iə Pəyaya na Yulə Pəyaya.

Iəna pa faya Maləki takəlaya tə:

Yesu təmlε taχanəχv, titite 1:1-13

Yesu təmlε ke Kalilee, titite 1:14-8:26

Yesu na i ifalaa, titite 8:27-9:50

Yesu təmlε ke Yuta na Yosalem, titite 10-13

Yesu səm na i fem, titite 14-16

Iə Lvm Səlv Yohaani waasv

(Matiyee 3:1-12; Luku 3:1-18; Yohaani 1:19-28)

¹ Iə pəyaləv Yesu Kilisiti Laapaali Kupanj təcəalle ntə. ² Pa ηmaawa Iə kuyəχətətv teləsəlv Isayii takəlaya taa si:

Nyəni, ma tillu ntə,
ma teləsəχi nyá nəχə təə si

í taχani nyá mpaav na í kəη.

³ Nəχəlv yəχətəχəna nəχə səəχa ke wulaya tetv taa si:

I taχani Taca mpaav,

í siyisi i mpaaisi.

⁴ Məpəχv pə lapa na Iə lvm səlv Yohaani kəə wulaya tetv taa na í səəki yəlaa ke Iə lvm. Na í kpaaləχi si: I layasi təntε na pá sə-meyε lvm na Iə husi mə isayətv.

⁵ Ʋlena Yuta tetu yəlaa təna, na Yosalem nyəma təna puki i kin, na paa wei i kuliyi i isayatu təo ké yəlaa taa, na Yohaani səəki-weyə Iso ləm ke Yaatanu pəyə taa.

⁶ Yooyoo hontu kunti ke Yohaani takaa, na í ləla tənuyə tampala ke i tənaya taa. I təyənaya nté cələh na taale tun nim. ⁷ Na í kpaaləyi samaa taa si: Ma waali wei i kəh tə pəntu kəla-m toh. Halí ma ta tu tala si má sopi na má wəyəsí i nəəhəe taa ntaŋkpala mayamaya. ⁸ Ma de, ləm ke ma sə-me. Ama Feesuyu Naŋhtu ke ílé i ká sə-me.

*Yesu Iso ləm sən na i mayasuyv
(Matiyee 3:13-4:11; Luku 3:21-22; 4:1-13)*

⁹ Saa inu i taa Yesu luna Nasaleti ke Kalilee tetu taa, na í polo na Yohaani sə-i Iso ləm ke Yaatanu pəyə taa. ¹⁰ Yesu lukayana ləm taa, ɔlena í ná isətənyu tɔlaa na Feesuyu Naŋhtu tii i təo isu alukuku. ¹¹ Ʋlena pá nu pə yəyətəyənə isətəa si: Nyayale ma luyə tēe Pəyaya, ma luyə sɔv-ŋ səsəm.

¹² Pə tɛma m̀p̀ỳỳ kpaakraa, ɔlena Iso Feesuyu pona Yesu ké wɔlaya tetu taa. ¹³ Na í caya tənaya wēe nule, na Satanu kəə na í mayasəyi-i. Na í wē taale wontu hekv na isətəa tillaa paasənə-i.

*Yesu yaav ke tiina kpala liyiti
(Matiyee 4:12-22; Luku 4:14-15; 5:1-11)*

¹⁴ M̀p̀ỳỳ pa tu Iso ləm sɔlv Yohaani ke saləka, ɔlena Yesu náá polo Kalilee na í sɔv Iso Laapaali Kupaŋ ke kpaaluyv. ¹⁵ Na í təh si: Pənente pə tala m̀p̀v, Iso Kawulaya kpeyetaa. Ʋlayasi na í mu Laapaali Kupaŋ.

¹⁶ Yesu malaya Kalilee tenku koten, ɔlena í ná tiina kpala ke naale. Siməh na i neu Antəlu, na pá tɔyi puluyə ke ləm taa. ¹⁷ M̀p̀ỳỳ i təma-wē si: I kəə na í

təŋi-m na má la-me na í puuki yəlaa isu í puukuɣu tiina tə.

¹⁸ Tənaɣa pɛle pa yela pa puluŋ na pá təŋi-ı kɾakɾaa.

¹⁹ I tasa pote ke pəcə, ılena í ná Sepetee pəyalv Saaki na ílé ı neu Yohaani, na pá caɣa kɾulvɣu taa na pá taɣanəɣi pa puluŋ. ²⁰ Tənaɣa ı yaa pɛleɣe kɾakɾaa, ılena pá yele pa caa Sepetee na ı paa nyəma ke kɾulvɣu taa na pá təŋi-ı.

*İləɣəhılu nəɣəlv ı təm
(Luku 4:31-37)*

²¹ Mıpıɣú Yesu pa pola Karənahum ıcate taa na í suv Yuta nyəma təkotile taa ké kuyaku kuhɛsvɣu wule na í niki seɣesvɣu. ²² Mıpıɣú ı seɣesvɣu cɛpa yəlaa laŋa. Pə taɣa pulv, ı seɣesaya-weɣe na toŋ ı ta nyá. I fei isu pa İsə Təm seɣesəlaa.

²³ Mıpıɣú pa tuta Yuta nyəma təkotile taa ké apalv nəɣəlv na í hii ıləɣəv nəɣəlv. Tənaɣa apalv ıni ı koowa sı: ²⁴ Nasaleti Yesu, n caa-weɣe tá kiŋ? N kəma-tvɣu wakəlvɣu ke? Ma nyəma-ŋ teu, n ké İsə Yulv Naŋŋtu wei ı tilaa tə.

²⁵ Tənaɣa Yesu holina-ı sı: Hei, nyá, su na ń se apalv ıne ı waalı.

²⁶ Mıpıɣú ıləɣəv ıni ı selisa apalv ınəɣi teu. ılena í má kapuka na í se ı waalı. ²⁷ Mıpıɣú pə cɛpa yəlaa təna laŋa ke səsəm, na pá təŋ təma sı: Maamaacı wei kele mıpv? Toŋ seɣesvɣu kufalvɣu nté yaa. Pəwe. Pə kɾeŋna aləɣaa, ı yəɣətəɣi pɛleɣe na apalvtu na pá nukəna-ı.

²⁸ Mıpıɣú Yesu həte yaa kɾakɾaa ınəɣi Kalilee tetu təna taa.

*Yesu waasvɣv ke kvtəntvnaa payale
(Matiyee 8:14-17; Luku 4:38-41)*

²⁹ Pa lu Yuta nyəma təkotile taa, ilena pa na Saaki na Yohaani pá polo Siməŋ na Antəlu pa təyaya ke kpakpa. ³⁰ Na pá mayana watv wena Siməŋ yəsə na í həntaa. Yesu talaa, ilena pá heeli-ı alv ını ı wusasi təm. ³¹ Tənyaya Yesu pola ı kin na í təkı ı nin taa na í kusı, na ı watv ya na í kulı na í caləsi-wε.

³² Mıpıyú pa kəna-ı kvtəntvnaa təna na aləyəhilaa tənaya taanaya təw kə waatu wei ilim tıwa tə. ³³ Na ıcatε təna kotı təcəyəcəyi ke təyaya ŋke ka nənəyε tεε. ³⁴ İlena Yesu la na mpa kvtəməŋ cəsaya tə pá hiki alaafəya. Na í təyənı aləyaa payale. İ ta tisi sı aləyaa í yəyətı. Pə taya pulv, pele pa nyəma ı kə mpi tə.

*Yesu waasv ke Kalilee tetv taa
(Luku 4:42-44)*

³⁵ Mıpıyú waatu wei pə wusa fem na səkrɛtvɣv wεε tə, Yesu luwa na í polo timpi yəlaa fεı tə na í sələmi İso. ³⁶ İlena Siməŋ pá sıv-ı pεεkuv. ³⁷ Pa kəma na pá na-ı, ilena pá heeli-ı sı: Yəlaa təna caaki-ŋ.

³⁸ Tənyaya Yesu cə-wε sı: Tə polo pəcələ pəcələ acalεε lenna taa na má lá pεlεyε waasv tətə. Pə mayamaya pə təw kə ma kəma.

³⁹ Mıpıyú ı sıv Kalilee tetv təna taa kə cəsı, na í lakı waasvnaa ke Yuta nyəma təkotilenaa mpa pa wena təna təw tə pa taa, na í təyənəyi aləyaa.

*Yesu waasvɣv ke tənɣv təw asilima kvətəŋ tv nəyəlɔ
(Matiyee 8:1-4; Luku 5:12-16)*

⁴⁰ Tənyaya tənɣv təw asilima kvətəŋ tv nəyəlɔ ı kəma Yesu kin, na í sopı ı tεε na í tεyε-ı nin na í tə sı: Ye n ka tisaya n taa waası-m?

41 M̄p̄r̄ȳḡ t̄ənȳȳ t̄ə kut̄əŋ t̄u ɪnɪ ɪ t̄əm lapa Yesu ke p̄ət̄əɬ̄əle ke s̄əs̄əm, na ɪ kusɪ ɪ nɪŋ na ɪ tokina-ɪ na ɪ c̄ə-ɪ si: Teu, ma tisa, alaaf̄əya ɪ la.

42 M̄p̄r̄ȳḡ ap̄alɪ ɪnɪ ɪ kut̄əŋ t̄ema t̄əne ɪn̄əyɪ k̄pak̄p̄aa na ɪ m̄əli t̄əmmam. 43 ɪlena Yesu t̄əȳŋɪ-ɪ k̄pak̄p̄aa, na ɪ k̄paali-ɪ na t̄əŋ si: 44 Taa heeli n̄əȳəlv. Ama t̄ee k̄pak̄p̄aa na k̄ət̄lv na-ŋ. ɪlena ɪ n̄ ȳiȳisi ɪsu Moisi ka kees̄ȳȳ t̄ə, na p̄á ná si p̄ə waa-ŋ.

45 Ama ap̄alɪ ɪnɪ ɪ t̄ee wa, ɪlena ɪ s̄u p̄ə t̄əm k̄paal̄ȳȳ ke p̄aa t̄im̄pi. Hal̄əna ɪ k̄paal̄ȳȳ m̄p̄i p̄ə t̄ə Yesu tá p̄əsi na ɪ s̄u ɪc̄ate nat̄əli t̄ə taa t̄əkaa. Ama k̄p̄eeŋa t̄ə k̄é ɪ cak̄aya k̄p̄ai taa, na ȳəlaa luk̄əna p̄aa t̄im̄pi na p̄á mak̄əna-ɪ.

2

*Yesu waas̄ȳȳ ke kut̄əŋ kut̄v̄lv̄ȳȳ t̄u
(Matiyee 9:1-8; Luku 5:17-26)*

1 W̄ee lapa naale, ɪlena Yesu m̄əli Kap̄ənahum na ȳəlaa nu si ɪ w̄e t̄əȳaya taa. 2 M̄p̄r̄ȳḡle pa kota s̄əs̄əm p̄ə tu f̄ei. P̄ə nȳəkaa k̄é t̄əkaŋŋ na p̄ə k̄p̄eeŋa n̄əŋəȳə na p̄ə t̄əki, na Yesu t̄əŋna-w̄eɣe seɣes̄ȳȳ. 3 M̄p̄r̄ȳḡ ȳəlaa nap̄əli pa k̄əma ɪ kin na pa taa liȳiti s̄əȳəla kut̄əŋ kut̄v̄lv̄ȳȳ t̄u n̄əȳəlv. 4 Ama ȳəlaa samaa t̄ə pa k̄p̄isa ɪs̄əna p̄aa la na p̄á tana-ɪ Yesu kin t̄ə. ɪlena p̄á k̄pa na p̄á w̄esi kut̄uluȳu ŋku kv̄ taa Yesu ka w̄ee t̄ə kv̄ l̄əp̄ut̄v̄, na p̄á tisi k̄pat̄əle nte t̄ə taa kut̄ənt̄v̄ ɪnɪ ɪ ka w̄ee t̄ə na p̄r̄ȳḡ ŋku. 5 Yesu nawa ȳəlaa m̄p̄e pa naani, ɪlena ɪ t̄ə kut̄əŋ kut̄v̄lv̄ȳȳ t̄u ɪnɪ si: Ma p̄əȳəlv, nȳá ɪsaȳat̄v̄ husaa.

6 P̄ə pamna ɪs̄ə T̄əm seɣes̄əlaa nap̄əli p̄aa c̄aya t̄əna na p̄á h̄v̄əki pa taa si: 7 Pepe t̄ə k̄é ap̄alɪ ɪne ɪ mak̄i kaŋkante na ɪ k̄pak̄əyɪ ɪ ti na ɪ kees̄əȳəna ɪs̄ə? Awe

pəsəyi na í husi isayatu ye pə taya Iso paasi? ⁸ Ama Yesu ná cəkəna nti pa huukaya pa taa təgə kprakpa. Ilena í pəəsi-we si: Pepe təw kə í huuki mprúyú mə taa? ⁹ Nti tə yəgətuyv kələna təlev. Má heeli kətəntv si Nyá isayatu husaa, yaa Kuli na n keli nyá kpatəle na n tə? ¹⁰ Təv, maa huli-me si Yulu Pəyaya má, ma pəsəyi na má husi isayatu ke atə cəne.

Tənağa Yesu təma kətəntv si: ¹¹ Ma heeliyi-η si n kuli na n kpağa nyá kpatəle na n kpe.

¹² Tənağa kətəntv kula kprakpa na í kpağa i kpatəle na yəlaa nyənəyi-i mpv, na í tē. Mprúyú pə lapa pa tənağa piti ke səsəm, na pá saη Iso na pá təη si: Tuu tə, tə ta nata isəntə inu i nəgəsəle.

Yesu yaav ke Lefii

(Matiyee 9:9-13; Luku 5:27-32)

¹³ Mprúyú Yesu tasa Kalilee tenku nəgə ke pote na yəlaa puki i kin ke səsəm na í segesəyi-we. ¹⁴ Yesu tēkaya, ilena í ná Aləfe pəyalv Lefii na í caya lampuu təmule. Ilena Yesu təmi-i si: Kuli na n təηi-m.

Mprúyú Lefii kulaa na í təηi-i.

¹⁵ Pəle pə waali Yesu caya na í təki kətəgəv ke Lefii tē. I na lampuu mūlaa pəyalē, na asaya pəyalē, na i ifalaa pa təkayana. Yəlaa asaya isu mpv ka təηaya-i pəyalē tətəgə. ¹⁶ Mprúyú Iso Təm segesəlaa mpa pa kə Falisanaa kpekəle nyəma tə, pa nawə Yesu na asaya, na lampuu mūlaa pa caya na pá təki mpv. Ilena pá pəəsi i ifalaa si: Pepe təw kə Yesu na lampuu mūlaa na yəlaa asaya pa krentəyi na pá təki?

¹⁷ Yesu nu mpv, ilena í tə-we si: Pə taya alaafəya nyəma nyuləgəna fetaa. Ama kətəntvnaa kə. Ma kəmağa si ma yaaki asaya, pə taya kəpama.

Yesu keesuyv ke nəhəkutv təm
(Matiyee 9:14-17; Luku 5:33-39)

¹⁸ Kuyaku nakuli Ləm Səlv Yoħaanı ifalaa na Falisanaa pa həka nəəsi. Tənağa yəlaa kəma na pá pəəsi Yesu sı: Pə lapa ı səna na Ləm Səlv Yoħaanı ifalaa na Falisanaa nyəma ná həkəyi nəəsi na nyá ifalaa naa toosiyi pə təm. ¹⁹ Mıpúyú Yesu cə-we sı: ı hıv sı akpaxalv taapalaa ká həkə nəyɔ na í na-we pá wee? Aai, pəle pə fei lapv ke paa pəcə. Ye ı we pa həkv, paa təkı tam ké. ²⁰ Ama pu kəə na pá keesi kuyaku nakuli, ılena pá ləsi-ı pa həkv. ıle pəleyele paa həkə nəəsi.

²¹ Nəyɔlv kaa kpağa saaliya kufalaya na í tə wontuyv kəpənuyv. Təfə, saaliya ɛke kaa hə wontuyv ɛkv na púyú teesi waluyv. ²² Nəyɔlv kaa suu solum kufam ke solum huluj kəpəɛ taa. Təfə solum kufam yasəyi huluj kəpəɛ ınəyi, na solum mpi na huluj pá wakəli yem. Ama huluj kufan taa ké pa suuki solum kufam.

Yesu kele kuyaku kəhesuyv tv
(Matiyee 12:1-8; Luku 6:1-5)

²³ Mıpúyú Yesu na ı ifalaa pa fayana təyənaya pee taale natəli tə taa ké kuyaku kəhesuyv kulı kv wule. ılena ı ifalaa svv təyənaya pee pəlyv na mpaav. ²⁴ Tənağa Falisanaa təma Yesu sı: Nyəni nyá ifalaa lakuyv mpi pə fei lapv ke kuyaku kəhesuyv wule tə yee.

²⁵ ılena Yesu cə-we sı: Ye mpv í ta kaləta paa pəcəyɔ mpi Tafiiti lapa waatv wei pə caala-ı na nyəyəsı pu í na mpa pa we ı cəlv tə? ²⁶ ı səna ı svv ı sə təyaya taa na í təyɔ potopotonaa mpa paa su ı sə tə. Apiyataa ka kəna kətvlv sə sə ke saa ıni. Pəyele pə fei sı nəyɔlv

í təyɔ potopotonaa mpeye yem na pə tá ké kətəlaa. Ama Tafiti ná təyɔ-wɛ. Haləna í ha í taapalaa.

²⁷ Ḿpóyó Yesu tasa-we tətɔ si: Yulɔ tɔɔ ké pa su kuyaku kuhɛɛsuyɔ. Ama pa ta la yulɔ ke kuyaku kuhɛɛsuyɔ tɔɔ. ²⁸ Pə tɔɔ ké Yulɔ Pəyaya má, ma ké kuyaku kuhɛɛsuyɔ sɔsɔ təsiyisiyi.

3

Nkpaləkpəkaya tu təm

(Matiyee 12:9-14; Luku 6:6-11)

¹ Pəle pə waali Yesu tayana Yuta nyəma təkotile taa ké məlvɔ. Pə pamna nkpaləkpəkaya tu nəyɔlv í ka we təna. ² Na yəlaa mpa paa we təna tɔ pá caya na pá keŋna Yesu ké teu si pa naa si í ká waasi apalɔ inəyi kuyaku kuhɛɛsuyɔ wule yaa isəna? Pa lakaya ḿpóyó si pá hiki nti paa waana-í tɔ. ³ Ḿpóyó Yesu təma nkpaləkpəkaya tu si: Kuli na í səŋ hekv taa.

⁴ Iləna Yesu pəəsi mpa pa caya mpu tɔ si: Ta mpaav taa, kɔpantɔ ke pə muna pá la kuyaku kuhɛɛsuyɔ wule yaa isayatu? Paa waasi yaa paa kv?

Ama pa ta cɔ si pulɔ. ⁵ Tənaɔa í nyəna pa təna pa isentaa na pa təm lapɔ-í pááná, na pa taa hɔwɛɛ asayɛɛ wakəli í laŋle ke səsəm tətɔ. Iləna í tɔ nkpaləkpəkaya tu inɔ si: Təv, loosi nyá niŋ.

Ḿpóyó nkpaləkpəkaya tu loosa í niŋ, iləna í niŋ hetɔ. ⁶ Tənaɔa Falisanaa luna Yuta nyəma təkotile taa ké kpakpaa, iləna pa na Heləti nyəma pá caya na pá mayasi isəna paa la na pá kv Yesu tɔ.

Samaa kənte ke Yesu kiŋ

⁷ Ḿpóyó Yesu lu təna təfav, na í na í falaa pá polo Kalilee teŋku nəyɔ, na samaa tuutuuma hu í waali.

Samaa inı ı ka luna Kalilee, na Yuta, ⁸ na Yosalem, na Itumee tetu taa, na Yaatanı pəγə waalı, na Tiii na Sitəη pə acalee cələ həγəlvu. Yəlaa panε pa nu mpi mpi Yesu təηna lapu təγə pa kotaya ı kiη ke səsəm ke mpv. ⁹ Mıpύγó Yesu təma ı ifalaa sı pá tanı-ı na kpulvu, təfə samaa yuη ka nyəki-ı. ¹⁰ Pə taya pulv tə, yəlaa nawa sı Yesu təηna lapu na kutəntunaa hikiyi alaafəya. Uena pa təna mpa pə wukaya tə, pá huliyi sı pá hiki-ı na pá tokina-ı. ¹¹ Ye aləγaa loosa Yesu, pa svvki kiisuyu ké na pá luηı-ı na pá təη sı ı ké İə Pəyalv ké. ¹² Ama Yesu ná kaləna-we sı pá taa yəγətəyi mpv.

*Tillaa naanvwa na naale kpav
(Matiyee 10:1-4; Luku 6:12-16)*

¹³ Mıpύγó Yesu kpa puγv təə na í yaa mpa ı caa təγə ı kiη, na pele pá polo. ¹⁴ Tənaγa ı ləsa pa taa yəlaa naanvwa na naale na í ha-wεγε hətε sı tillaa. İ ləsa peleγε sı pá wεε ı kiη ke tam na í tiliyi-wεγε waasv lapv. ¹⁵ Na í ha-wεγε aləγaa təγənvu pəsuvv. ¹⁶ Yəlaa naanvwa na naale wei ı ləsa tə pa həla ntə. Siməη wei Yesu ha hətε sı Piyεε tə, ¹⁷ na Sepetee pəyalv Saaki na ı neu Yohaani. Pεle pa naaleγε Yesu ka ha hətε sı Puvanεεsi, na təle tə hvwεε nté sı tev holuyv piya. ¹⁸ Na pá kaası Antəlu, na Filipv, na Paatelemii, na Matiyee, na Tomaa, na Aləfe pəyalv Saaki, na Tatee, na Siməη wei ı ka lukaya tetv təkuvv təm taa tə, ¹⁹ na Yutaası İəkaleeu wei ı hvlaa sı Yesu kolontunaa í kpa-ı tə.

Yesu nyəma kənte ke ı kpavav

²⁰ Pəle pə waalı Yesu məla təyaya, na yəlaa tuu-tuumaa tasa kotuyv pə tu fei. Haləna Yesu na ı ifalaa pa ta hiki tapacayale sı pá təγə təγəv mayamaya. ²¹ İ

nyóma nu mpv, ilena pá kulɪ sɪ pá puki na pá kpa-i.
Pə taɣa pulv tɔɔ, pa tɔɣaya ké sɪ pə laki-i ké.

*Yesu cɔv ke ɪ tɔm tvlaa
(Matiyee 12:22-32; Luku 11:14-23; 12:10)*

²² Iso Tɔm seɣesəlaa mpa pa luna Yosalem na pá
kɔɔ tɔ pɛle pa tɔɣaya sɪ: Yesu nyəna Pesepule^a ké.

Ilena lɛlaa náá tɔɣ sɪ: Alɔɣaa wulav tɔɣ ke Yesu
tɔɣɔnəɣəna alɔɣaa lɛmpa.

²³ Ḿpɔ́ɣú Yesu yaa-we na í seɛ-weɣe isənaa sɪ:
Isənaɣa Satanɪ ká tɔɣɔnɪ ɪ tɪ? ²⁴ Ye kawulaya weɛ na
ká fɛi nɔɣɔ kulɔmaya, nɔɔnɔɔ ka saaləɣɪ yem ké. ²⁵ Na
yəlaa í we tɔɣaya taa na pá fɛi nɔɣɔ kulɔmaya, nɔɔnɔɔ
tɔɣaya ŋke ka saaləɣɪ yem ké. ²⁶ Mpv tɔtɔɣɔ ye Satanɪ
wakələɣɪ ɪ tɪ na ɪ kawulaya nyóma yooki pa taa pa
tike, ɪ kawulaya yaa ké na ɪ tɔɣ saalɪ yem təkpaɔaa.

²⁷ Nɔɣəlv kaa pəsɪ na í svv yvlv tɔɣ tv tɔɣaya sɪ ɪ
kuuki ɪ wontu na í tá te tɔɣ tv ɪnəɣɪ həkɔɣv ke ŋmvsɪ.
Ama ɪ kpa-i ké na í həkɔ-i təkɛɣkɛɣ na pɛ́cɔ́ í svv ɪ
wontu kuuu ke tɔɣaya taa.

²⁸ Tampana ke ma heeliɣi-me yoo maa cɛsəɣɪ, paa
yəlaa kɔwakələm ká tɔɔ isəna, yaa paa pa yɔɣɔta
isayatu isv we, Iso pəsəɣɪ na í h́lí-weɣe suulu. ²⁹ Ama
wei ɪ ká yɔɣɔti isayatu ke Feesuyv Nanɣtv tɔɔ tɔ pa
kaa husɪ pɔntv isayatu ke paa pɛcɔ. Pə taɣa pulv tɔɔ,
pɔntv səɣəla isayatu tam nyəntv ké.

³⁰ Mpi pə tɔɔ Yesu yɔɣɔta mpv tɔ, pa tɔɣaya-i ké sɪ
ɪ nyəna ɪlɔɣv.

*Yesu too na ɪ newaa
(Matiyee 12:46-50; Luku 8:19-21)*

^a 3:22 Pesepule: Alɔɣaa wulav ke Yuta nyóma yaaki sɪ Pesepule.

³¹ Μρύγύ Yesu too na ι newaa apalaa nyéma pa kəma na pá səη awali na pá tili si pá yaa-ι. ³² Pə pamna yəlaa samaa caɣaa na pá cəəna Yesu. Tənaɣa pa heela Yesu si: Tə taa ce nyá nəɣə təə, nyá too na nyá newaa pa wenna nteɣe awali na pá caa-η.

³³ Μρύγύ Yesu nəɣə təkpaυ si: Aweɣe ma too na mpaɣa ma newaa ye? ³⁴ Yesu nyəna mpa pa təna pa caɣaa na pá cəəna-ι kotaya tə, ilena í tə si: Iι naa ma toonaa na ma newaa ntə. ³⁵ Pə taya pʉlv təə, mpa pa laki mpi Iəə caaki tə pʉntənaa nté ma newaa na ma toonaa.

4

Mətutuuna təm (Matiyee 13:1-9; Luku 8:4-8)

¹ Μρύγύ Yesu tasa seɣesʉɣʉ ke Kalilee tenku nəɣə. Tənaɣa yəlaa kota ι kin ke səsəm pə fei keesʉɣʉ. Haləna í kʉli na í kpa kʉlvʉɣʉ taa na í caɣa. Na yəlaa náá caɣa atɣe lum nəɣə na ιni ι we kʉlvʉɣʉ taa ké lum taa. ² Μρύγύ Yesu seɣesa-wɣe təmnaa paɣale na isənaa seɣv taa. Haləna í keesi-wɣe si: ³ Iι nu teu, tuulu poləna tuutu. ⁴ Iι tuukaya ι mətutuuna, ilena lenna hoti mpaav nəɣə nəɣə na sumasi tii na si təɣə-ye. ⁵ Μρύγύ lenna hota kʉwaw təə timpι tetv ta lim tə, na ale á təηna nyəv ke tetv we tətayasam tə pə təə. ⁶ Ilim kəma na pə haη na pə nyaya məhoo, ilena a wʉli. Mpi tə, a ta hiki tetv si á ka hoosi kʉpaηsi. ⁷ Pee lenna náá hoti səwa taa na ale a nyə isu a ká kʉli teu, ilena səwa fetɣe-ye na á kpisi ləlvʉɣʉ. ⁸ Ama pee lenna ná hota tetv musəη nyəntv taa. Μρύγύ ale a nyəwa na á kʉli na á pu tuη na á ləli pee. Lenna ke pəcə, lenna ke maɣana, lenna ke səsəm səsəm.

⁹ M̄p̄óyó Yesu t̄oma si: Ye wei ı k̄é t̄əm nuło p̄untv ı nu.

*Yesu seyeṣuyv na is̄naa seev nyuyv
(Matiyee 13:10-17; Luku 8:9-10)*

¹⁰ Pa k̄oma na pá luna k̄peɲa, ılena m̄pa paa we Yesu c̄olo t̄o na ı ifalaa naan̄wa na naale pá p̄oṣi-si: Keeṣi-tuyv is̄naa m̄pa n̄ se-e-tuyv m̄pu t̄o pa huwee.

¹¹ M̄p̄óyó Yesu c̄o-we si: Me, p̄ə ha-meye si ı nyi Is̄o Kawulaya t̄əm k̄ɲmes̄ətv. Ama is̄naa seev taa k̄é k̄pai nȳəma ná nȳəɲna p̄ə tampana.

¹² P̄əc̄o p̄ə tisi na paa pa nȳəna teu, pá taa ná.

Na paa pa nu teu, pá taa cek̄əna.

T̄əf̄o t̄əo paa k̄əo na pá p̄əs̄əna Is̄o t̄əo

na ı husi-weye pa isayətv.

*Yesu kilisuyu ke m̄ətutuuna t̄əm
(Matiyee 13:18-23; Luku 8:11-15)*

¹³ M̄p̄óyó Yesu p̄əṣa-we si: ı tá cek̄əna is̄o wei ma se-e-meye m̄pu t̄o yaa? Na is̄ənaɲale ı k̄á cek̄əna is̄naa l̄elaa m̄pa paa se-e-me t̄o? ¹⁴ P̄ə we is̄u Is̄o T̄əm ke tuulu ıni ı tuuki.

¹⁵ Ȳəlaa wee, na ye pa nu Is̄o T̄əm Satani t̄əɲ na ı h̄əɲsi-t̄əɲi pa taa k̄é k̄pak̄paa. P̄ele pa wenna nt̄é is̄u pee nna a hota m̄paav n̄əɲo n̄əɲo t̄o.

¹⁶ Pee wena ale a hota k̄uwav t̄əo t̄o, aleɲele m̄pa pa nu Is̄o T̄əm na pá m̄v-t̄əɲi k̄pak̄paa na lan̄hul̄umle t̄o.

¹⁷ Ama paa yeki si t̄ə s̄v̄na-weye teu. Pa t̄ək̄əɲi-t̄əɲi t̄ətantaa. Saa wei wahala n̄əɲəlv ı k̄á tala, yaa Is̄o T̄əm t̄əo k̄unȳəɲ tuyv k̄á k̄əo, ılena pá lu Is̄o seev taa k̄é k̄pak̄paa.

¹⁸ L̄elaa ná n̄əɲəs̄əna wena a hota s̄əwa taa t̄o. M̄pi t̄o pa t̄əɲ Is̄o T̄əm nuw, ¹⁹ ılena aṣe c̄əne kulap̄utv n̄əɲəs̄ee na wenav k̄ət̄əi puyusi-we. Na k̄unyul̄əɲ l̄eləɲ k̄v t̄əm nt̄əɲi pa taa, na halı t̄ə caɲ na t̄ə k̄pisi l̄ul̄əɲv.

²⁰ P̄ə kaasa pee lenna ná hota t̄ətv

mʊsɔŋ nyəntɔ taa. Aŋhaa, alɛ a wɛnna nté isɔ yɔlaa mpa pa nukɪ Isɔ Tɔm na pá mɔ-təyɪ teu na pá lɔlɔyɪ pee tɔ. Lɛlaa kɛ pəcɔ, lɛlaa kɛ maɣana, na lɛlaa kɛ sɔsɔm sɔsɔm.

Fətəla mʊsvyɔ tɔm
(Luku 8:16-18)

²¹ M'pɔyɔ Yesu pɔɔsa-wɛ tɔtɔ sɪ: Yɔlv ká kpaɣa fətəla na í pamɪ-ɪ nyənaya tɛɛ yaa í sɔsɪ-ɪ kato tɛɛ? Pə taya ye ɪ wɛ timpi taa, pi na yɔlaa tɛna tɔyɔ paa su-ɪ?

²² Kɔŋmɛlɛm napəli pə fɛɪ sɪ pə kaa kuli pə tɔɔ, pəcɔ mukaya tɛɛ pɔlv fɛɪ mpi pa kaa lɛsɪ na paa wei í ná tɔ.

²³ Ye wei ɪ kɛ tɔm nɔlv pɔntɔ í nu.

²⁴ M'pɔyɔ Yesu tasa-wɛyɛ heeluyɔ sɪ: ɪ la laakali na nti nti í nukɪ tɔ. Maɣasəlaya ŋka mə maɣamaya í maɣasəyɛna tɔ, ŋkɛyɛ Isɔ ká maɣasəna ɪ kɔcɔŋ na í ha-mɛ. ²⁵ Wei ɪ wɛna tɔyɔ paa ha. Paa lɛɛkɪ wei ɪ fɛɪna tɔyɔ pəciimaya wei ɪ wɛna tɔ.

Kututum nyɔv tɔm

²⁶ M'pɔyɔ Yesu tasaa tɔtɔ sɪ: Isɔ Kawulaya wɛɛ kɛ isɔ yɔlv tuukuyɔ pee kɛ ɪ taalɛ taa tɔ. ²⁷ Paa ɪ tooki yaa ɪ wɛna ɪ isɛ, paa ilim paa ahoɔ, ɪ kaa nyɪ isəna pee anɪ a nyɔkɪ na á laki məhoɔ tɔ. ²⁸ Tɛtv maɣamaya lakəna na pə puki. Pə caaləyɛna məhoɔ kɛ, waali kɛ pə tɔyɪ nyɔŋ. Pəɛ pə waali kɛ pee ná puki tɛcasəlaa. ²⁹ Pə puki mpɔ, ɔlɛna pá cɛ na pá husɪ na pá niki kɔm.

Sɔɔya pələ tɔm
(Matiyɛ 13:31-32,34; Luku 13:18-19)

³⁰ Yesu tasa yɔyɔtvɔyɔ tɔtɔ sɪ: Pɛpɛyɛ tu kɛsəna Isɔ Kawulaya ɔlɛ yɛɛ? Na isɔ wei kɛ tu sɛɛ na pə kɛsɪ ka tɔm ɔlɛ yɛɛ? ³¹ Ka nəyəsəna kɛ isɔ sɔɔya pile. Pee nna pa tuuki tɔ a tɛna a taa nté tə kələna wɛɛv təminimini.

³² Ama ye pa tuu-te, tə puki ké na tə kpa səsəm na tə kəli tuusi ləŋsi. Na tə həli piliŋasi ké səsəm, haləna sumasi kəŋ na si tɔyi tana ké si hətu taa.

³³ Yaasinaa paɣale isu mpv pə taka ké Yesu kpaɣaa na í seɣesəna-we. I maɣasa isəna yəlaa mpa pa kotina-i mpv tə paa pəsi na pá cekəna tə. ³⁴ I ta seɣesi-weɣe natələɣi yem na í ta keesəna pulv. I na ɪfalaa pa kəma na pá caɣa pa tike, ɪlena í kilisi-weɣe pə təna.

Kacuculaya heesuyv təm
(Matiyee 8:23-27; Luku 8:22-25)

³⁵ Kuyaku kune inɪ kv taanaya təw Yesu təma ɪ falaa si: Tə təsi na tə polo kɔtəŋ ləŋku təw.

³⁶ Pa təma yəlaa ké yaɣuyv, ɪlena Yesu ɪfalaa kəli-i kpulɔyɔ ŋku kv taa ɪ ka caɣaa tə, na kpuləŋ lələŋ ka we ɪ kiŋ təna.

³⁷ Tənaɣa heelimuyv sɔv mapv na lvm huuki na pá watəɣi pa kpulɔyɔ taa, haləna kɔle kv caa suɣu.

³⁸ Pə pamna Yesu ná tv ɪ nyɔyɔ ké lefeli na í təŋna tom na waali təw. Ḿpúyú ɪ ɪfalaa feesa-i si: Taca, n suma yaa? Tə lepaya.

³⁹ I fema ɪlena í kaləna heelim. Na í heeli lvm si: Su, həe təna.

Tənaɣa heelim suma, na pə təna pə həe təli.
⁴⁰ ɪlena í pəəsi-we si: Pepe təw ké í wəna səɣəntv ké mpv? I ta tɛ mə taa na ləw kələ?

⁴¹ Səɣəntv pu-weɣe səsəm na pá təŋ təma si: Aweyele inɛ inɪ na pə kpeŋna heelim na tənku lvm na pá nukəna-i?

5

lɔyəhɪlu na afanaa pa təm
(Matiyee 8:28-34; Luku 8:26-39)

¹ M̄p̄oḡó pa tala Kalilee tenku kuten lənku ke Selasini nyéma tetu taa. ² Yesu luna kpuluyu taa ké kpakpaa, ilena yulu nɔɔɔlɔ í luna p̄laaŋ taa na í s̄əŋi-
i. ³ Apalu unu i ka hii ilɔɔɔv ké, na í we p̄laaŋ taa. Paa alukpala maɔamaɔa ke paa h̄ək̄-i pu cak̄i. ⁴ T̄əm
paɔale ke pa kama-i ŋkpas̄i na í peli, na pá h̄ək̄ i niŋ
ke alukpala na í p̄ut̄eti p̄ə t̄əna. Nɔɔɔlɔ f̄ei wei i p̄əs̄əyi
na í ŋmak̄eli-i t̄ə. ⁵ Pulasi taa na p̄laaŋ taa ké i we
ilim na ahoɔ ke tam, na í mak̄i kapusi na í h̄es̄t̄əyi i
t̄əyi p̄eɛ.

⁶ Apalu unu i loosa Yesu ké pooluŋ, ilena í kpaɔa
asewa na í polo í luŋ i t̄eɛ ⁷ na í kooki si: Is̄otaa Is̄o
S̄os̄o P̄əyalu Yesu, ma na-ŋ suwe? Ma wiina-ŋ, hai,
nyəni Is̄o, taa tu-m wahala.

⁸ Pə t̄aya pulv t̄ə ké apalu unu í ȳəɔta mp̄u, Yesu ka
t̄əma i ilɔɔɔv ké si í se apalu unu i waali.

⁹ M̄p̄oḡó Yesu p̄əsa apalu unu si: Pa yaa-ŋ suwe?

Ilena il̄é i c̄ə-i si: Pa yaa-m si Kupiŋ ke t̄ə we paɔale
t̄ə p̄ə t̄ə.

¹⁰ Ilena apalu unu í wiina Yesu ké teu si í taa t̄əɔni-
weɔe tetu n̄ti t̄ə taa.

¹¹ Afanaa kaləku s̄əs̄əv nakuli ku we t̄ənaɔa puɔv
c̄əɔ na kv tuliɔi. ¹² M̄p̄oḡó alɔɔaa mp̄e pa wiina Yesu
si í yele na pá svv afanaa mp̄e pa taa.

¹³ M̄p̄oḡó Yesu tisaa. T̄ənaɔa alɔɔaa mp̄e pa yela
apalu unu na pá svv afanaa mp̄e pa taa. Ilena p̄ele pá
tu cas̄ele ke yem na pá tii kalakala na pá tv lvm na pá
si. Afanaa mp̄e pa nyuɔv tala is̄u iyisi naaleɔe (2000)
mp̄u.

¹⁴ M̄p̄oḡó afanaa mp̄e pá tiikilaa ná loma kpakpaa
na pá polo na pá t̄ayas̄i t̄əm n̄ti, na t̄ə yeke kpakpaa ke
acaleɛ taa na cacak̄əŋ t̄eɛ, na ȳəlaa lu si pa naak̄i mpi

pə lapa tə. ¹⁵ Yəlaa kəma Yesu kin, ɪlena pə mayana apalv wei ɪ kin alɔɣaa kəpinj ŋku ku wɛɛ tə na ɪ caɣaa na ɪ suu wontu na pə ɕɛpa ɪ tə. ɪlena səɣontv kra-wɛ.

¹⁶ Mpa pa na təm ntɪ na pa ɪsəpəle tə pə kɛɛsa-wɛɣɛ ɪsəna pə lapa na ɪlɔɣhilu alɔɣaa se tə. Na mpi pə lapa afanaa tə. ¹⁷ ɪlena yəlaa sɔv Yesu kə tɛɛkɔvɔv sɪ ɪ lu pa tɛtv taa.

¹⁸ Yesu kəma sɪ ɪ kraa kpulvɔv taa, ɪlena ɪlɔɣhilu ɪnɪ sɪ: Ma təŋəɣɪ-ŋ. ¹⁹ Ama Yesu kisaa na ɪ təmɪ-ɪ sɪ: Məli nyá təɣaɣa taa kə nyá nyəma kin, na ń kɛɛsɪ-wɛɣɛ ɪsəna Taca nyəna nyá pətətəle na ɪ la-ŋ tə.

²⁰ M'póyó apalv ɪnɪ ɪ tɛɛwa na ɪ niki mpi Yesu lapa-ɪ təɣə heelɔvɔv kə timpɪ pa yaa sɪ acalɛɛ naanɔwa tə pə tɛtv taa, na pa təna mpa pa nuwa tə pa laŋa ɕɛpa.

*Yailu pɛɛlɔ na alv təɣəllv pa təm
(Matiyee 9:18-26; Luku 8:40-56)*

²¹ Yesu tayana tɛsɔvɔv kə kɔtɛŋ ŋku ku tə. ɪ ka wɛɛ tə na kpulvɔv. ɪlena yəlaa kotɪ səsəm, na ɪnɪ ɪ wɛ lvm nəɣ. ²² M'póyó Yuta nyəma təkotile səsə nəɣəlv ɪ kəma ɪ kin, pa yaa-ɪ sɪ Yailu. ɪ ná Yesu, ɪlena ɪ hotɪ ɪ nəɔhɛɛ tɛɛ, ²³ na ɪ wiina-ɪ təkɛɛ sɪ: Ma pɛɛliya caana ntɛɣɛ səm. La suulu na ń polo ń tənɪ nyá niŋ kə ka tə, na pə waa-kɛ na ká hiki weesɔvɔv. ²⁴ M'póyó Yesu təŋa-ɪ na pə tɛɛ, na samaa səsə təŋaɣa-ɪ na pə nyəka tɛv.

²⁵ Pə pamna alv nəɣəlv ɪ ka wɛ təna, hatoo pusi naanɔwa na naalɛ taa kə ɪ təŋna təɣəlvɔv na pə wɛ-ɪ tɔŋ. ²⁶ ɪ ná wahalanaa kə fɛtaa tɛ, na halɪ ɪ caŋ na ɪ təɣə ɪ liyitee təna, pə ta tu lapv sooci mayamaya. Pə məlaa kə na pə səsəɣɪ kɔsəsəv. ²⁷ Alv ɪnɪ ɪ nu Yesu tɔŋ, ɪlena ɪ tə na ɪ sɔv yəlaa samaa taa, na ɪ polo na ɪ tokina Yesu ɕapa na ɪlé ɪ waalɪ tə. ²⁸ Pə taya pulv tə,

ı huɥwa ı taa ké teu ké si: Ye ma pəsaa na má tu hiki ı tɔɔ wontu na má tokina te, pu waa-m. ²⁹ Tənaɣa pə tɛma-ı kpakpaa ıni, na í nu ı tənɥɥu taa si ı hika alaafəya. ³⁰ Ḿpúyó Yesu nu ı taa si toma lenna luwa. Uena í pəsəna ı waali ké samaa taa təna na í pəsəsi si: Awe tokina ma wontu?

³¹ Uena Yesu ifalaa cɔ-ı si: A a, n naa yəlaa payale nyəkəɣi-ŋ ı sɛntɔ na ń taɣanəɣi pəsɥɥu si awe tokina-ŋ?

³² Ḿpúyó Yesu nyəna ı taa na ı waali si ı naa wei ı tokina-ı mpɥ tɔ. ³³ Alɔ ıni ı nyəmá mpi pə lapɔ-ı tɔ, ılena í sɥɥ seluɣu na í polo ı hoti Yesu nɔɔhɛɛ tɛɛ na í heeli-ı ı tampana. ³⁴ Tənaɣa Yesu tɔma-ı si: Ma pu n tɛma ɪsɔ na nyá taa tɔɔ pə waasa-ŋ. Tɛɛna laŋhulɔmlɛ, nyá kɔtəŋ í tɛŋ təkɔpataa.

³⁵ Yesu təŋna yɔɔtɥɥu ke mpɥ, ıle tillaa luna Yuta nyəma təkotile sɔsɔ Yailu ıni ı təyaya nté na pá heeli-ı si: Nyá pɛɛlɔ fɛi. Taa tɥ Tɔcaa ke kɔnyɔŋ ke yem.

³⁶ Ama Yesu ta nyəni pa kɔyɔɔtɔtɔ si tɔ ke pulɔ. Uena í tɔ Yailu si: Taa nyá. Ama nyaa tɛ ɪsɔ na nyá taa tɛ.

³⁷ Ḿpúyó Yesu tɔɔna pa təna na pə kaasi Piyɛɛ na Saaki, na ılé ı neu Yohaani pa tike. ³⁸ Pa tala Yuta nyəma təkotile sɔsɔ ıni ı tɛ, ılena Yesu ná yəlaa wiliyi na pá makı kapusi ke sɔsɔm na pə haŋa yem.

³⁹ Ḿpúyó ı sɥɥ təyaya taa na í pəsəsi-we si: Pepe tɔɔ ké í wiiki na pá haŋa mpɥ? Pəyaya kanɛ ka too kɔtoo ké, ka ta si se.

⁴⁰ Tənaɣa təyaya nyəma woŋa-ı. Ḿpúyó ı tɔɔna pa təna na pá luna awalı. Uena í kpaya pəyaya caa na ka too na ı ifalaa tooso ıni na pá sɥɥ timpi paa husa pəyaya ŋke tɔ. ⁴¹ Tənaɣa Yesu tɔka ka niŋ taa na í tɔ si:

Talita kum. Təm tənə tə hōwεε nté si: Ma heeliyi-η si n̄ kōli pɛeliya nyá.

⁴² Tənaya pɛeliya kōla kprakpa na ká sɔv tɔntɛ. Ka pusi ka wɛ naanɔwa na naalɛ. Pa ná mpv, ɪlɛna pə la-wɛyɛ piti kɛ sɔsɔm. ⁴³ Ama Yesu kraala-wɛ si pá taa yele na nɔɔlv nu-ti. ɪlɛna í tɔ si: ɪ cɛla-kɛyɛ kutɔɔv na ká tɔɔ.

6

Nasaletɪ nyɔma kisuyu kɛ Yesu (Matiyee 13:53-58; Luku 4:16-30)

¹ M̄p̄yú Yesu lu tɛna na í polo ɪcatɛ nte tə taa ɪ puwa tɔ, na ɪ ifalaa kɛ ɪ waali. ² Kuyakv kuhɛɛsvyɔv talaa, ɪlɛna í niki sɛyɛsvyɔv kɛ Yuta nyɔma təkotile taa. Yɛlaa paɔalɛ nu ɪ tɔm, ɪlɛna pə la-wɛyɛ piti kɛ sɔsɔm, na pá tɔη si: Leyɛ ɪ hika pənɛ ɪni pə tɛna ɪsəntɔ? Na nyəm mpiyilɛ pə ha-ɪ mpv? Na ɪsənaya ɪ laki piti tɛma anɛ a taka kɛ mpv? ³ Pə taya Malɪ pəyalv kaafənta? Pə taya Saaki na Yosee na Yuti na Simɔη pa taalv? Pə taya tá na ɪ newaa alaa nyɔma ntɔ cənɛ?

Pə tənaya mpv pə lapa pa lanɔ kɛ kpusəη na pá kpisi ɪ tɔm mvyɔv. ⁴ M̄p̄yú Yesu tɛma-wɛ si: ɪsɔ kuyɔɔtɔtɔv teləsvlv ta lan sam kɛ tiili, ye pə taya ɪ mayamaya ɪ ɪcatɛ taa, na ɪ lɔlvɔv nyɔma na ɪ tɔyaya nyɔma hɛkv.

⁵ ɪ ta pəsi na í la piti tɛmlɛ natəlɔyɪ tɛna. Ye pə taya kutəntɔnaa pəcɔ wei ɪ tɔɔ ɪ tɛna niη na pə waa tɔ. ⁶ M̄p̄yú ɪ lanɔ cɛpənɔ ɪsənɔ pa fɛina ɪsɔ kɛ naani tɔ.

Yesu ifalaa naalɛ naalɛ tiluyu (Matiyee 10:5-15; Luku 9:1-6)

Pəle pə waalı Yesu cəw acaləe nna a wə pəcələ təna tə a təw na í seyeşi. ⁷ İlena í yaa ı ifalaa naanəwa na naale na í tili-wəye naale naale. Na í tu-wəye tonj si pá təwəni ələyaa. ⁸ Na í heeli-wə si: Kpátúyú paasi, í taa təkı pulə tətə. İ taa kpaɣa təwənaɣa, í taa təkı huluyu, na í taa təkı liyitee kə mə sipanaa taa. ⁹ İ ləe ntaŋkpala. İ taa suu wontu na í təni.

¹⁰ Ḿpóyú ı tasa-wə tətə si: Ye í tala ıcate taa na í sɔw təyaya ŋka ka taa, í caya təna haləna mə kɔlɔy. ¹¹ Na ye pa ta mu-meyə tiili yaa pa ta nuna-me, í lu təna na í kpiisi-wəye mə nəwəe musuy, na pə huli-wə si í kpaala-wə.

¹² Ḿpóyú Yesu ifalaa tɛwa na pá lakı yəlaa kə waasɔ si pá layasi təntɛ. ¹³ Na pá təwəni ələyaa paɣalɛ, na pá taa kətəntɔnaa paɣalɛ kə nim na pə waa-wə.

*Lum Səlv Yohaani kuyv
(Matiyee 14:1-12; Luku 9:7-9)*

¹⁴ Yesu hətə təŋna yaav kə paa timpı. Ḿpóyú wulav Heləti nu Yesu taŋ. Na yəlaa ləlaa náá təŋ si: İso Lum Səlv Yohaani ílé ı femna. Pə təw kə ı wəna piti təma lapv pəsuyv.

¹⁵ İlena ləlaa si İlii luna.

Pə kaasi ləlaa ná təŋ si ləŋtaa İso kuyəɣətɔtɔ tɛləsəlaa taka nəɣəlvuyv.

¹⁶ Heləti nu mpv, ılena í tə si: Lum Səlv Yohaani wei ı nyuyv ma yəlaa na pá seti tə inı ı femna.

¹⁷ Nn kɔpam, wulav Heləti inı ı ka təmna si pá kpa Yohaani na pá həkə-ı na pá tu-ı saləka taa. Pə taya pulə təw kə Heləti lapa mpv. İ ka kpaɣa ı taalv Filipv əlv Helətiyatı kə. ¹⁸ İlena Yohaani yəɣətı-ı si: Pə ta mɔna si ń ləkı nyá taalv əlv na ń suna nyá ti.

¹⁹ Ḿpóyú Helətiyatı taa wuna Yohaani kə səsəm, na í

πεεκαγι si i kv-i. Ama Heləti təə i ta pəsi na í la pulv.
²⁰ Pə tağa pulv təə, wulav Heləti nyéma si Yohaani ké
 yulv kupaŋ, i ké Iso yulv. Pəyele i nyanayana-i ké, na
 í kentiyi i təə. Ye i nu Yohaani təm pə pekələyi-i i taa
 ké. Paa na mpv i nyulaya si í nuk-i-ti.

²¹ Mpyóy wulav Heləti lulvyv kuyaku acima talaa.
 Na í la acima na í yaa i kawulaya taa səsaa səsaa na
 yoolaa səsaa, na Kalilee tetv taa nyvvyv nyéma nyvyv
 nyéma. Sese pə wee si kuyaku ŋkvyv Helətiyatí ká
 hiki mpi i peekaya tə. ²² Mpyóy Helətiyatí iní i peelo
 svv timpi yəlaa see mpv tə na í paa. Ntəna pə la Heləti
 na i muvlaa mpeye leleŋ. Tənağa Heləti təma peelo iní
 si: Sələmi-m mpi n caa tə, maa ha-ŋ.

²³ Haləna Heləti tuu si paa mpiyi i sələma-i, iní i ká
 ha-i. Paa iní i kawulaya maɣamaɣa həɣəlvvyv.

²⁴ Peelo iní i luwa, iləna í polo i pəəsi i too si: Pepeye
 ma sələmi-i?

Iləna toto cə-i si: Tə si í ha-ŋ Iso Lum Səlv Yohaani
 nyvyv. ²⁵ Tənağa i məla wulav kin kə kprakpa na í tə
 si: Ma caa si í ha-m Iso Lum Səlv Yohaani nyvyv kə
 nyənaɣa taa ké cəneye nəəŋə.

²⁶ Mpyóy wulav Heləti lanje wakəla səsəm. Ama
 i təma tuu kə i muvlaa mpe pa təna pa isəntaa, ilə
 pə fei si i ká kisi. ²⁷ Tənağa i tila tanlaa taa nəɣəlvvyv
 kprakpa si í polo í kəna Iso Lum Səlv Yohaani nyvyv.
 Iləna tanlv náá tē saləka naŋ taa na í seti Yohaani
 nyvyv. ²⁸ Na í tv-kvyv nyənaɣa taa na í kəə í cəla peelo
 iní, na ílé i polo í cəla i too. ²⁹ Yohaani ifalaa nu mpv,
 iləna pá polo pá kpaɣa Yohaani na pá pi.

*Yəlaa iyisi kəkpaŋi caləsvvyv
 (Matiyee 14:13-21; Luku 9:10-17; Yohaani 6:1-14)*

³⁰ Μρύγύ Yesu tillaa məlaa, ɯlena pá keesi-ı pə təna mpi pa lapa na pa seyesaa tə. ³¹ Mpa pa pukaya Yesu kin, na mpa pa kulayaa sı pa kpeɲ tə pa payale fei keesuy. Haləna Yesu na ı ifalaa pa ta na ıse sı pá təy təy məyamaya. ɯlena Yesu tə ı ifalaa sı: ɹ kəw na tə luna kpeɲa ke timpi nəyəlɯ fei tə na ı heesi pəwə mayamaya.

³² Μρύγύ Yesu na ı ifalaa pa sɯv kpuluy ke pa tike na pá teena kpeɲa təw. ³³ Ama yəlaa payale loosa-we na pá nyi-weye kprakpa. ɯlena yəlaa lu acalee acalee na pá kraya asewa na pá laali-weye tənaya tate.

³⁴ Yesu luna kpuluy taa na ı na yəlaa samaa, ɯlena pa təm lapi-ı pətətəle ke səsəm. Pə taya pulv təw, pa nəyəsəna ké ısu heen wei ı feina tiikilu tə. Μρύγύ ı seyesa-weye səsəm. ³⁵ Pə kəma taanaya ɯlena ı ifalaa polo na pá təmi-ı sı: Cəne ké nyutu taa ké, na ilim təma. ³⁶ Təyoni-we na pá yei kutəyɯ yaru ke pəwəwə pəwəwə cacakəɲ tē na pə acalee taa.

³⁷ Tənaya Yesu təma-we sı: Mu hana-weye təyənaya ke mə mayamaya.

Μρύγύ Yesu ifalaa pəwə-ı sı: Paa tu polo na tə ya kutəyɯ ke Liyitee nyəyətɯ ɲmɯnyɯ (200), pu tala yəlaa paneyə we?

³⁸ Tənaya Yesu təma-we sı: ɹ polo na ı wiili na má ná, potopotonaa ısanaya ı wəna?

Yesu ifalaa wiilaa, ɯlena pá heeli-ı sı: Potopotonaa kakpası na pə kaası tiina ke naale.

³⁹ Μρύγύ Yesu təma ı ifalaa sı: ɹ cayası samaa tənaya tintika tintika ke nyələwee təw. ⁴⁰ Tənaya pa caya loosi, lelaa ke nunɯwa (100) nunɯwa (100), lelaa ke nule na naanɯwa naanɯwa. ⁴¹ Tənaya Yesu kraya potopotonaa kakpası na tiina naale ıni, na ı teki ıse

na í sɛɛ Iɔə ké í na təmle, na í faya-we na í cɛla ı ifalaa sı pá tala yəlaa. Na í tɛɛsı tiina naale ke mpv tətə, na pá tala pa təna təpai. ⁴² Ḿpóyó pa təna pa təyaa na pá haɣa. ⁴³ Na ı ifalaa koti həyɔlası nsi sı kpisaa tə, na pə su təkɔŋ naanɔwa na naale. ⁴⁴ Mpa pa təyɔ mpv tə pa taa apalaa nyəəŋ tala ısu iyisi kakpası (5000).

Yesu təntɛ ke lɔm təə
(*Matiyee 14:22-33; Yohaani 6:15-21*)

⁴⁵ Ḿpóyó Yesu təma ı ifalaa ke pə waalı ké kpaakraa sı: ı sɔv kpulɔyɔ na í tɛɛ-m nəyɔ na í tɛsəna Pɛtɛsaita ıcatɛ təə. ılena Yesu náá saalı təna na í paasəna samaa yasɔyɔ. ⁴⁶ Pa ya təma, ılena Yesu polo í kpa pɔyɔ nakɔli kv təə ké Iɔə səlɔmɔyɔ. ⁴⁷ Pə kəma yuɣu, ıle kpulɔyɔ tala tɛŋku həkv taa kɛle, na Yesu wɛ ı tike ke tɛtv təə. ⁴⁸ Ḿpóyó ı loosa-we na pá saaki kpulɔyɔ pə fɛi pə polo. Heelim makı tulɔŋa ké na pə mələyənə-we na waalı waalı. Ḿpóyó Yesu təma lɔm təə na í puki pa kɪŋ. Saa ıni pə wɔsəna kampaanɔ koou ke mpv. ⁴⁹ Pa na-ı na í təŋ lɔm təə, ılena pá hɔv sı asənəalı, na pá sɔv kapusi mapv. ⁵⁰ Pə taya pɔlv təə, pa təna pa naakaya-ı mpv tə pə lapə-wɛyɛ sɔyɔntv ke səsəm ké. Ama ı təma-we sı: ı təkı tənəŋ, maya, í taa nyá.

⁵¹ ı yəyətə mpv, ılena í kpa pa kɪŋ ke kpulɔyɔ taa na í caya na heelim həɛ, na piti kpa ı ifalaa ke səsəm. ⁵² Pə taya pɔlv təə, pa ta cəkəna potopotonaa mpe pa piti təmle ke pa lanɔkpusəŋ təə.

Kvətəntɔnaa waasɔyɔ ke Kenesaletı
(*Matiyee 14:34-36*)

⁵³ Yesu na ı ifalaa pa tɛɛsa tɛsɔyɔ ke lɔm na pá tala Kenesaletı tɛtv taa, ılena pá tv pa kpulɔyɔ na kɔtɛŋ. ⁵⁴ Yesu luna kpulɔyɔ taa ké kpaakraa, ılena yəlaa

nyəmi-ı. ⁵⁵ Tənağa yəlaa suv cəəv ke tetv təna taa, na pə kəli kətəntənaa na pa kühəntəh na pə pukina-wəyε timpi timpi pa nukı sı ı wεε tə. ⁵⁶ Paa timpiyi Yesu polaa te, paa isu acalisi taa, paa acalεε səsəəna taa, paa cacakəh tεε, yəlaa kəhayaana pa kətəntənaa kə na pə husəyi-wəyε ıcate patəma taa, na pə wiikina-ı sı ı yele na pə tokina ı kpai ntəmpee mayamağa. Na pa təna mpa pa tokina ı kpai inı tə pə waa-wε.

7

Falisanaa kvsεyεsətv ke kətasi təə (Matiyee 15:1-9)

¹ Mprúyú Falisanaa na Isə Təm seyesəlaa napəli pa luna Yosalem na pə kəə na pə kotina Yesu. ² Pa nawə sı ı ifalaa lelaa təkəna niη asilima, paa saηəyi isu Isə seətv taa yulv ká la na pəcó ı təyə tə.

³ Tampana mprúyú pə wεε, Falisanaa na Yuta nyəma lelaa təna təkə pa caanaa kolarətv ke teu kə. Ye pa ta saη pa niη təcεıci paa təkı. ⁴ Ye pa kəmna kuyakv na pə ta sə lvm, paa təkı kətəyəv. Na pə kaası pa təhəyi ləηtaa kolarətv lentənaa isu kəpvnəa nyaalvyv, na nyənasi, na taanuseənaa, na kühəntəh pə nyaalvyv, na yaasinaa payale ke mpv.

⁵ Pə təə kə Falisanaa na Isə Təm seyesəlaa pa pəəsa Yesu sı: Pepe təə kə nyá ifalaa ləwa ta caanaa kolarətv na pə təkəna niη asilima ke mpv?

⁶ Mprúyú Yesu cə-wε sı: Pə wε isu Isayii ka nawə cesəlaa mεyε təkεlekele na pəcó ı ηmaa mə təm ke ı takəlaya taa sı:

Nəyə taa kə yəlaa pane pa saηı-m yem.
Paa caa-m paa pəcəyə hatoo pa taa.
Isə yəyətəna mpv.

7 Pa sɛɛki-m yem ké.

Pa kpaɣa yəlaa kuyəɣətutu
na pá sɛɣesəɣi isu Isə nyəntu.

8 Ḿpɔ́yú Yesu tɔma-wɛ si: ɪ yeki Isə kɔheelitú kɛ́ na í
paasəɣəna yəlaa kɔsɛɣesətu.

9 Ḿpɔ́yú Yesu tasa-wɛɣe yəɣətuyɔ si: ɪ kpaɣa Isə
kɔheelitú na í fiyitina waali, na í paasəna mə
mayamaɣa mə kɔsɛɣesətu. 10 Moisi ka yəɣətəa si: Se
nyá caa na nyá too. Na tətə si: Ye wei ɪ tɔv ɪ caa yaa ɪ
too, isu pa kɔ-i. 11 Ama mə mə sɛɣesəɣi si yulɔ pəsəɣi
na í heeli ɪ caa yaa ɪ too si: Mpi ma ləsa ma wɛnau taa
sɪ maa tena-ŋ tə pə pəsa kəɔpaŋ. (Isə kɔhaham kɛ pa
yaa mpɔ). 12 Mu tasəɣi yeluyɔ si yulɔ í səna ɪ caa yaa
ɪ too tətə. 13 Təne mɪ mayamaɣa kɛ í wakələɣəna Isə
Təm na mə kɔsɛɣesətu nti í teləsəɣi təma na í wɛɛ tə.
Na í laki lentənaa kɛ paɣalɛ kɛ mpɔ tətə.

*Mpi pə laki yulɔ kɛ isayav tə
(Matiyee 15:10-20)*

14 Pələ pə waali Yesu tasa samaa kɛ yaav kɛ ɪ kinj na
í tə si: Mə təna təpai í nu ma təm na í nyi si 15 pulɔ fɛi
mpi pə sɔvki yulɔ nəɣə taa na pə tii ɪ hiluyɔ taa na pə
lapɪ-i isayav tə. Ama mpi pə lukəna hatoo yulɔ lotu
taa tə mpi pə lakəna-i isayav. [16 Ye wei ɪ kɛ təm nulɔ
pɔntu í nu.]

17 Yesu kəma na í yeke samaa na í sɔv təyaya, ilena
ɪ ifalaa pəɔsi-i ituule nté tə yaasi. 18 Ḿpɔ́yú ɪ pəɔsa-wɛ
si: Pə kpeŋna-mə mə ta cəkəna-təɣələ? ɪ ta nyi si pulɔ
fɛi mpi pə sɔvki yulɔ nəɣə taa na pə tii ɪ hiluyɔ taa na
pə lapɪ-i isayav tə? 19 Pə taya pulɔ təɔ, mpi pə sɔvki
yulɔ nəɣə tə ɪ hiluyɔ taa kɛ́ pə tiiki. Ilena pə polo pə
luna ɪ tapuyɔ tɛɛ, pu cakɪ ɪ ləmayasɛɛ kinj.

(Yesu yəgəta mǝrǝgǝ sɪ pǝ hǝlɪ sɪ yʊlv pǝsəgɪ na ɪ tǝgǝ pǝ tǝna).

²⁰ Uena Yesu tasa-wɛgɛ heeluɣu sɪ: Mpi pǝ lukəna yʊlv taa tǝ mpi pǝ lakəna-ɪ ɪsagav. ²¹ Pǝ taya pʊlv tǝɔ, hatoo yʊlv taa kɛ ɪ lotu taa maɣamaɣa kɛ ɪ caaləgəna ɪsagatu kɛ huɣu na pǝcǝ ɪ la-tɪ. Paa asilima kulaputu, paa ŋmuləm, paa yʊlvkʊlɛ, ²² paa wasaŋkalətu, paa lɛlaa nyəm nyulɣu, na nyəməŋ na puɣusuyu na yem yem lapu, na ɪsɛsɛmlɛ na yəlaa caɣanaɣ, na tǝhəm na kʊmɛlɛntu. ²³ Pǝ tənaya mpʊ yʊlv taa kɛ pǝ lukəna na pǝ laki-ɪ ɪsagav.

Kanaan alv tǝm
(*Matiyee 15:21-28*)

²⁴ Yesu lu tǝna, uena ɪ polo tɛtu nti tǝ wɛ Tiiri cǝlv tǝ tǝ taa, na ɪ caɣa tǝyaya nakəli ka taa. ɪ ta sǝɔli sɪ yəlaa ɪ nyɪ ɪ tǝɔ. Paa na mpʊ tete ɪsu saŋa tǝ pa tɛma ɪ tǝɔ kɛ kulusuyu. ²⁵ Alv nǝgǝlv ɪ pɛliya ka hiina ulǝgʊv. Mǝrǝgǝ pa heela alv ɪnəgɪ Yesu tǝm, uena ɪ polo kpakpaa kɛ Yesu kin na ɪ hoti ɪ tɛɛ. ²⁶ Alv ɪnɪ ɪ kɛ piitim lɛmpɪ tu kɛ. Pa lʊla-ɪ Fenisii kɛ Silii tɛtu taa. Mǝrǝgǝ alv ɪnɪ ɪ tǝma Yesu sɪ ɪ tǝgǝnɪ ɪ pɛliya ŋkɛ ka ulǝgʊv. ²⁷ Uena Yesu nǝá cǝ-ɪ sɪ: Yele na piya haya na pǝcǝ. Pǝ ta mʊna sɪ pǝ kpaɣa piya tǝgǝnaya na pǝ tu hasɪ.

²⁸ Tənaya alv ɪnɪ ɪ cǝ-ɪ sɪ: Hai, ma cɛ, ye piya tǝki na pǝ pʊtuta atɛ, hasɪ tǝŋəgɪ na sɪ tǝsəgɪ mɛɛ.

²⁹ Mpʊgʊlɛ Yesu sɪ: Nyá kʊcǝcǝtu tǝnɛ tǝ tǝɔ kpe. Nyá pɛlv ulǝgʊv sewa.

³⁰ Tənaya alv ɪnɪ ɪ ha lumaya na ɪ kpe ɪ tɛ. ɪ talaa uena ɪ maɣana ɪ pǝyaya hǝnta kato tǝɔ, na ulǝgʊv tɛma seu.

Ntam kaayəgətaya waav

31 Pəle pə waalı Yesu lu Tiii tetu na í tərna Sitəŋ na í fayana tĩmpi pa yaa sı Acaləe Naanwə tə, na í məli Kalilee tenku kin. 32 M̄p̄r̄ȳú pa kəna-ı ntam nəɣəlv, ı matəyi kumatv kə, ı pəsəyi yəɣətaya. Na pá wiina Yesu sı í tənı nıŋ ke ı təw. 33 Yesu ləsa-ı kreenə, ılena í svı ı mpree ke ı ŋkraŋŋ taa na í la ntaɣama ke ı mpəle təw na í taa ı nsəmlə. 34 Na í teki ı ıse na í tisi feesuyv na í tə sı: ıfəfata. (Təm ntı tə həwəe nté sı: Tvli na pa tə taa).

35 Tənaya ntam ŋkraŋŋ tvla kprakraa, na ı nsəmlə həti na í svv yəɣətaya ke teu. 36 ılena Yesu kraalı pa tənə sı pá taa heeli-təyi nəɣəlv. Ama waatv ınəyi pəle pa svv-təyi kraalvuyv. 37 M̄p̄r̄ȳú pə lapa yəlaa ke piti ke səsəm pə tu fei, na pá təŋ sı: Waasvuyv nté ı waasəyi yaa. ı lakı na ntamaa mayamaya náo nuki na kamumusi náo yəɣətəyi.

8

Yəlaa iyisi liyiti (4000) caləsvuyv (Matiyee 15:32-39)

1 Kvyeeŋ ıni ı taa, samaa tasa kotuyv ke səsəm, pa feina kvətəyov. Tənaya Yesu yaa ı ifalaa na í tə-wə sı:

2 Yəlaa pane pa təm wə-m pətətəle. ı nyənı kvyyeeŋ tooso kələ pa wə ma kin cənə na pa kvətəyov təma. 3 Ye ma yəlaa sı pá kpena nyəɣəsi, ləlaa ká kpisi tənəŋ ke mpaav taa. Pə taya pulv, pa payalə lu poolvŋ kə.

4 Tənayalə ı ifalaa sı: Leyə yvlv ná hikiyi təɣənaya ke nyutv taa cənə na í cəla kvpiŋ kvne kv tənə?

5 ılena Yesu pəvı-wə sı: Potopotonaa ısanaya í wəna? ılena pá cə-ı sı: Naatosompəɣəlaya kə.

6 M̄p̄r̄ȳú Yesu heela samaa sı: ı caya atə. Tənaya ı kraɣa potopotonaa mpə pa naatosompəɣəlaya na

í sɛɛ ɪsɔ́ kɛ́ í na tɛmlɛ, na í faya-wɛ na í cɛla ɪ ifalaa sɪ: ɪ cɔɔ na í tala-wɛ. Na pɛlɛ pʌ́ la mpɜ. ⁷ Paa wɛna tiina sɛkpena kɛ pɛcɔ́ tɔ́tɔ́. Ḿpɔ́yɔ́ Yesu sɛɛ ɪsɔ́ kɛ́ í na tɛmlɛ kɛ́ pɛ́ tɔɔ, ɪlɛna í tɔ́ ɪ ifalaa sɪ pʌ́ tala-wɛyɛyɛ tɔ́tɔ́. ⁸ Ḿpɔ́yɔ́ pʌ́ tɛna pʌ́ tɔ́yaa na pʌ́ haya. ɪlɛna ɪ ifalaa kotɪ hɔ́yɔ́lasɪ nsi sɪ kpisaa tɔ́ na pɛ́ su tɔ́kɔ́ŋ naatosompɔ́yɔ́laya. ⁹ Pɛyɛlɛ yɛ́lɛna mpa pʌ́ tɔ́yaa tɔ́ pʌ́ nyɔ́ŋ ka tala ɪsu iyisi liyiti (4000). Pɛ́ tɛma mpɜ, ɪlɛna Yesu tɔ́-wɛ sɪ pʌ́ kpe. ¹⁰ ɪlɛna ɪnɪ na ɪ ifalaa pʌ́ kpa kpulɔ́yɜ taa kɛ́ kpakpaa na pʌ́ polo timpɪ pʌ́ yaa sɪ Taləmanuta tɔ́.

*Falisanaa sələmvɔ́vɔ́ kɛ́ Yesu piti təma
(Matiyee 16:1-4)*

¹¹ Ḿpɔ́yɔ́ Falisanaa kɔ́ma na pʌ́ sɜv Yesu kɛ́ kpɛɛsənav. Na pʌ́ kuuki ɪ nɔ́yɔ́ sɪ í la piti tɛmlɛ natəlɪ na pʌ́ hólɪ sɪ ɪ tɔ́ŋ luna ɪsɔ́ kɪŋ. ¹² Tɛnaya Yesu mɔ́la ɪ taa kɛ́ teu na í tɔ́ sɪ: Kɜfalanɔ́ yɛ́lɛna mɛ, í pɛɛkɔ́yɪ piti tɛmlɛ suwɛ? Tampana kɛ́ ma heeliyɪ-mɛ, í kaa na piti tɛmlɛ natəlɪ sɛ.

¹³ Ḿpɔ́yɔ́ ɪ yɛ́lɛ-wɛ na í tayanɪ kpulɔ́yɜ taa kɛ́ kpav na í tɛsəna kɔ́tɛŋ lɛŋkɜ tɔɔ.

*Falisanaa na Helɔ́tɪ pʌ́ kɜkɜsum
(Matiyee 16:5-12)*

¹⁴ Yesu ɪfalaa ka sɔɔ kɔ́tɔ́yɜv kpayaɜ. Potopotɔ́ kɜlɔ́m ka wɛnna pʌ́ kɪŋ kɛ́ kpulɔ́yɜv taa. ¹⁵ ɪlɛna Yesu kpaali-wɛ sɪ: ɪ la laakali na Falisanaa na Helɔ́tɪ pʌ́ kɜkɜsum.

¹⁶ ɪlɛna ɪ ifalaa sɜv tɛmaya tɛm sɪ: Tɛ́ fɛina potopotɔ́naa tɔ́yɔ́ ɪ yɔ́yɔ́tɔ́yɪ mpɜ.

¹⁷ Yesu nu nti pʌ́ tɔ́ŋna yɔ́yɔ́tɔ́yɜv kɛ́ mpɜ tɔ́, ɪlɛna í pɔ́ɔsɪ-wɛ sɪ: Pɛpɛ tɔɔ kɛ́ í tɔ́ŋ sɪ í fɛina potopotɔ́naa

tə pə tə? Haləna saŋa í ta cekəna kele? I ta nyənta kele? Pə ku mə layatv ke? ¹⁸ I wəna íse pəyele u naaki? I wəna ŋkraŋŋ pəyele u nukı? I səwaya? ¹⁹ Saa wei ma faya potopotonaa kakpası na yəlaa iyisi kakpası (5000) təgə tə, təkŋ ísənaɣa kukpısaı suwa na í kraɣa? M'p'óg'ú pa cəwa sı: Naanəwa na naale. ²⁰ Pəle pə paasi waatv wei ma faya potopotonaa naatosompəɣəlaya na yəlaa iyisi liyiti (4000) təgə tə, təkŋ ísənaɣa í tv həɣəlası kukpısaı? Uəna pá tə sı: Təkŋ naatosompəɣəlaya.

²¹ Uəna Yesu pəəsi-wə sı: Pə na pə mpv na í ta cekənta?

Yvləm íse kuluyu ke Petesaita

²² Pa tala Petesaita, uəna pá kəna-ı yvləm nəɣəlv, na pá wiina-ı sı í tokina-ı. ²³ M'p'óg'ú Yesu həma ı nin taa na í luna ıcate waali, na í la ntaɣama na í taa yvləm ıı íse, na í tənı ı nin ke ı tə. Uəna í pəəsi-ı sı: N naaki pvl?

²⁴ M'p'óg'ú yvləm kusa íse na í tə sı: Ma loosiyi yəlaa təcantəlaa na pá wə ísu tuŋ na pá təŋ.

²⁵ Uəna Yesu tasa ı nin tənuyv ke yvləm íse tə na pá waa-ı. Uəna í nyənı pooluŋ na í na pə təna təcııııı.

²⁶ Uəna Yesu heeli-ı sı í kpe. I taa məli ıcate taa.

Piyee hvluyv sı Yesu ké Mesii

(Matiyee 16:13-20; Luku 9:18-21)

²⁷ Yesu na ı ifalaa pa kula təna uəna pá tɛ Sesalee Filipv acalɛ taa. Pa wə mpaav taa uəna í pəəsi ı ifalaa sı: Yəlaa təŋ sı ma ké awe?

²⁸ M'p'óg'ú pɛle sı: Pa təŋ sı n ké Lvm Səlv Yohaanı. Lɛlaa sı Ilii, na lɛlaa sı n ké İsə kuyəɣətotv tɛləsəlaa taa

nəγəluγu. ²⁹ Tənaγa ı pəssa-we si: Na me se, mə huuki si ma ké awe?

Μρύγύ Piyee nəγə təkpaυ si: N ké Mesii.

³⁰ Uena í kpaali-we si pá taa heeli-təγi nəγəlu.

Yesu səm na ı fem pə təm

(Matiyee 16:21-28; Luku 9:22-27)

³¹ Pəle pə waali ké ı sυυ ı ifalaa ke heeluγu si: Pə wee si Yυlb Pəγaya má maa təγə konyəη ke səsəm. Na nyυγυ nyəma na kətəlaa səsaa na Iso Təm seγesəlaa ká lə-m, halı pá kv-m. Ue maa fe pə kuyeeη tooso wule.

³² ı heela-weγe-təγi təfoo ké yəlaa taa. Μρύγύ Piyee yaa-ı kpeenə na í təkı-ı-tı. ³³ Tənaγa Yesu pəsəna ı ifalaa təə na í kaləna Piyee ke teu si: Satanı tee ma təə, nyá huwee ta ke Iso nyəna, yəlaa nyəna ké.

³⁴ Pəle pə waali ı yaa samaa na ı ifalaa, uena í tə-we si: Ye wei ı caa si í təηı-m, pəntv í la ı təγi awusa, na í səγələγi ı səm tesika na í təηəγəna-m. ³⁵ Pə taya pυlb, ye wei ı pəkəγi ı weesuγu təcütütü ı tēηna səpυ. Ama wei í lapa ı təγi awusa ke ma təə, na ma Laapaali Kupaη təə, pəntv ka hikina weesuγu. ³⁶ Ye yυlb pəsaa na í hiki antulinya nyəm təna na ııı ı mayamaγa í si ı kawaaya nté we? ³⁷ Pυlbpυ wee mpi yυlb ká kpaγa na í layasəna ı weesuγu tə? ³⁸ Ye wei ı səpa ma fēele yaa ma ku seγesətv fēele ke kufalan yəlaa pane mpa pa kisa Iso ké təηυγυ na pá lakı ısayatv tə pa hekv, Yυlb Pəγaya má maa si pəntv fēele tətəγə ma məlvυγυ wule ke waatv wei maa kəə na ma Caa teeli na ıətəa tillaa naηη nyəma tə.

9

1 Yesu tasa-weye heeluyu si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, mpa pa we cəne tə pa taa ləlaa ká na Iso Kawulaya kəmna toma na pəcə pá si.

*Yesu isentaa layasvɔvɔ
(Matiyee 17:1-13; Luku 9:28-36)*

2 Kuyeeɲ naatoso teeWa, ɔlena Yesu kraɣa Piyee na Saaki na Yohaani na pá polo puyɔ kukuluyɔ nakuli ku təw kə pa tike. Tənaɣa ɪ layasa pa isentaa ke kprakpa. 3 Na ɪ wontu paasi na tə hulumi təlaɩaɩ isu kponkromulum na tə teeki kəkə. Nəɣəlv fei ate cəne si ɪ ká la na pulɔpɔ hulumi mpɔ pə taka. 4 Mprɔyú ɪ ifalaa tooso inɪ, pa nawa Ilii na Moisi na pá na Yesu pá yəɣətəyi. 5 Tənaɣa Piyee təma Yesu si: Tacaɩ, isu tə wev cəne isəntə inɪ tə pə we teu napələɣi te. ɪle pə mɔna isu tə siki coka toosoɣo. Nyaya lentɛ, Moisi ke lentɛ, na Ilii ke lentɛ.

6 Səɣəntɔ kra Piyee na ɪ taapalaa ləlaa na í laɲ kuyəɣətɔtɔ təɣə ɪ yəɣətə mpɔ. 7 ɪlena isəɲmɔntɔyɔ nakuli ku kəw na ku takɪ-we na pá nu pə yəɣətə ɲmɔntɔyɔ ɲku ku tee si: Ma luyɔ tee Pəyaya ntə, í nuna-ke.

8 Tənaɣa Yesu ifalaa caa pa taa na pa waali pa ta na nəɣəlv. Ye pə taya Yesu tike ke pa ná pa kiɲ.

9 Yesu na ɪ ifalaa pa tiikayana puyɔ təw, ɔlena Yesu kraali-we si: ɪ taa heeli nəɣəlv ke nti í nawa tə. Haləna kuyayɲku Yɔlv Pəyaya má maa si na má fe tə.

10 Mprɔyú Yesu ifalaa təkə təm ntəyi pa taa na pá pəəsəyi təma si: Pepeye səm na fem ɪle?

11 Pəle pə waali Yesu ifalaa pəəsə-ɪ si: Pepe təw kə Iso Təm səyəsəlaa ná təɲ si Ilii ká caaləna kəntɛ?

¹² Tənaɣa Yesu cə-wε si: Tampana, pə wεε si Ilii ká kəna kancaalaya na í tayanı pə tənaya teitei na pécó. Ye mpv ntiyi pa ηmaawa Yɔlv Pəyaya tɔɔ si kaa na konyɔŋ ke səsəm na pá la-keɣe nyan? ¹³ Ama ma heeliyi-me si Ilii tema kənte na pá lana-ı isı pa sɔlaa tɔɔ teitei isı paa ηmaav ı təm tɔ.

Pu nəɣəlv ı alɣaa loou

(Matiyee 17:14-21; Luku 9:37-43)

¹⁴ Yesu na Piyee wε pa tala ifalaa lɛlaa kiŋ, ılena pá mayana samaa kotina-wε, na pá na Iso Təm seɣesəlaa pá həŋ təm. ¹⁵ Tuu isı yəlaa nav Yesu tɔ pə yeɣeta-wεɣe səsəm nte, na pá seeki na pá puki ı seɣv. ¹⁶ ılena í pɔɔsi ı ifalaa si: Nti tɔ tɔ kə mə na-wε í həŋ?

¹⁷ Ḿpúɣú samaa taa nəɣəlv ı cə Yesu si: Taca, ma kəna ma pəyaya kə. Ka hii ıɔɣv kə na í la-keɣe kamumuka. ¹⁸ Paa timpiyi pə kuləna ıɔɣv ıni ı petəyi-keɣe atεɣe. Na ka nəɣv taa lu kuhulaŋ, na ká saləyi ka kela na ka tənuyv kii təkəkilee. Ma wiina nyá ifalaa si pá loo-ı, pa ta pəsi.

¹⁹ Tənaɣa Yesu təma si: Yəlaa laŋkrusəŋ nyəma me, wεε isənaya má na-me tii caya na má təkı mə konyɔŋ? ı kəna-m pəyaya ηkeɣe cəne.

²⁰ Ḿpúɣú pəyaya nyəma pona-keɣe Yesu. Tuu isı ıɔɣv tu keesuyv Yesu tɔ, ı svv pəyaya ηkeɣele selisuyv ke teu. Haləna ká hoti ate na ká pilimi na kuhulaŋ lukəna ka nəɣv taa. ²¹ ılena Yesu pɔɔsi ka caa si: Waatv wei kə pə caala-keɣe lapv ke mpv?

Ḿpúɣú pəyaya caa cə-ı si: Hatv ka pəcaatv petepete taa kə. ²² Təm payale ke ıɔɣv petə-keɣe kəkə taa na lvm taa si ká si. Mpv tɔ, hai, ye n ka pəsi nyəni ta pətəətəle na ń waası-tv.

23 Tənağa Yesu təmə-i si: Pepe təə ké n təη si ye ma pəsəyi? Ye yulv təmə i taa na İso, pulv fei mpi i kpisiyi tə.

24 Mpróyó pəyaya ηke ka caa mapa kapuka si: Ma təmə İso na ma taa. Ue səna-m na pə səsi.

25 Yesu nawə samaa kotiyina-wε, ilena í kaləna uləyov inı, na í təmı-i si: Uləyov nyá wei n pəsəyi yəlaa ke kamumusi na ntamaa tə, ma heeliyi-η kulvmağa si n se pəyaya kanε ka waalı. Taa tasa-keye təηyuv.

26 Tənağa uləyov inı i kiisaa na í paası na í selisi-keye teu, ilena í se ka waalı. Mpróyó pəyaya fiyinaa. Haləna yəlaa tə si ka səpaya təkpem. 27 Mpróyó Yesu kra ka niη taa na í kusı-ke na ká səη iso.

28 Yesu kəma na í svv təyaya na í na i ifalaa pá caya, nəyolv ta siti pa taa. Ulena i ifalaa pəsı-i si: Pepe təə ké tə ta pəsi na té loo uləyov inı?

29 Mpróyó Yesu cə-wε si: Uləyov isu mpv, ye pə taya İso sələmvuv na sələmvuv, pulv u təyənəyi-i.

*Yesu səm na i fem pə təm tətə
(Matiyee 17:22-23; Luku 9:43-45)*

30 Yesu na i ifalaa pa lu təna, ilena pá tətı Kalilee tenku. Yesu luyv fei si pá nu i təη. 31 Pə taya pulv, i səyεsaya na í heeliyi i ifalaa si: Paa tv Yulv Pəyaya maya yəlaa niη taa na pεle pá kv-m. Ama maa fe pə kvyeη tooso wule.

32 Ue i ifalaa ta cəkəna təm tənε. Pəyele pa nyamna tə pəsıyuv.

*Səsəntv təə həm
(Matiyee 18:1-5; Luku 9:46-48)*

33 Yesu na i ifalaa pa tala Kapənahum, na Yesu svv təyaya taa, ilena í pəsı i ifalaa si: Ntiyi í kpεεayana təmaga mpaav taa?

³⁴ M̄p̄ȳḡ ı ifalaa suma. Pə taɣa p̄ulv t̄ə, pa h̄əɣa s̄əs̄əntv t̄ə k̄e m̄paav taa k̄e. ³⁵ T̄ənaɣa Yesu caɣaa na ı yaa pa naan̄wa na naale ke ı kin̄ na ı heeli-we si: Ye wei ı caa ı la mə nəɣə t̄ə tv, p̄untv k̄a p̄əsi ı t̄əyi mə taa s̄əkp̄elu k̄e, na mə t̄əna mə t̄əml̄e tv.

³⁶ M̄p̄ȳḡ ı k̄paɣa peiya na ı su-keɣe pa ısentaa na ı wayalı-ke. İlena ı t̄ə-we si: ³⁷ Ye wei ı m̄wa peiya kan̄e ka taka k̄e ma nȳȳv t̄ə, maɣa p̄untv m̄wa. Na wei ı tu m̄-m p̄ə taɣa ma tike ke ı m̄wa. Ama p̄untv k̄peɣna wei ı tila-m t̄əɣə na ı m̄v.

*Wei ı fei ta t̄ə ı k̄e ta kolontu
(Luku 9:49-50)*

³⁸ M̄p̄ȳḡ Yoħaanı heela Yesu si: Tacaə t̄ə nawa nəɣəlv na ı looki alɣaa na nyá h̄əte. P̄əc̄s̄ ı t̄əɣəytv. İlena taa kisina-ı.

³⁹ Ama Yesu c̄əwa Yoħaanı si: İ taa tanı-ı si ı taa la. Pə taɣa p̄ulv t̄ə, nəɣəlv fei wei ı p̄əs̄əyi na ı la piti t̄əml̄e na ma h̄əte t̄əɣ na ı te na ı ȳɣətı ısayatv ke ma t̄ə k̄e k̄rak̄paa t̄ə. ⁴⁰ Ye ȳlv ta ke ta kolontu, ta nȳəɣ k̄e te. ⁴¹ Na ye wei ı ha-m̄eɣe l̄əm sasala an̄e si ı k̄e Kilisiti nyáma, p̄untv kaa lan̄ p̄ə kas̄əyaaɣa.

*L̄elv tusuyv s̄əɣəntv
(Matiyee 18:6-9; Luku 17:1-2)*

⁴² M̄p̄ȳḡ Yesu t̄əma si: Ye wei ı lap̄a na piya nsi si m̄v ma t̄əml̄ ke ıs̄ənt̄ə t̄ə si taa nak̄əli p̄əntı, p̄ə nəɣəs̄əna p̄á p̄aa p̄untv luyv t̄e k̄e p̄ıw na p̄á t̄ısi-ı t̄əɣku taa. ⁴³ Ye nyá niɣ t̄ısiyina-ɣ ısayatv lap̄v taa, s̄eti-ı. Sana ı̄ svv weesuyv k̄v̄paɣku taa na niɣ k̄vl̄m̄əɣ, na mpi n̄ ka w̄eena nyá niɣ t̄əna na p̄á p̄eti-ɣ t̄ənaas̄əle s̄əs̄əle taa k̄e k̄ək̄ə ıka kaa t̄ə t̄ə ka taa t̄ə. [⁴⁴ T̄əna sonsompee nna a t̄əki ȳləaa nantv

tə aa səki. Pəyele kəkə u tenj paa pəcə.] ⁴⁵ Ye nyá nəhəle tusiųina-η isayatu lapu taa, seti-te. Sana n̄ suv weesuyu kupaŋku taa na nəhəle kuləmtəle, na mpi n ká wəena nəhəle naale na pá peti-η tənaasəle səsəle taa tə. [⁴⁶ Təna somsompee nna a təkı yəlaa nantu tə aa səki. Pəyele kəkə u tenj paa pəcə.] ⁴⁷ Ye nyá isəle tusiųina-η isayatu lapu taa, həyəsı-te. Sana n̄ suv İso Kawulaya taa na isəle kuləmtəle na mpi n ká wəena isə naale na pá peti-η tənaasəle səsəle taa tə. ⁴⁸ Təna somsompee nna a təkı yəlaa nantu tə aa səki. Pəyele kəkə u tenj. ⁴⁹ Pə taya pulu təə, paa piti yəlaa təna təə ké kəkə isı pa tukuyv təm ke təyənaya təə tə. ⁵⁰ Təm ké pulupv mpi pə waasəyi təyə. Ama ye təm ləŋ səpa, pepeye paa la na pə ləŋ inı í tasa məlvuyv? İ wəena təm ke mə taa na í wəena təma na lelenj.

10

*Alv na apalv pa yav təm
(Matiyee 19:1-12; Luku 16:18)*

¹ Yesu lu təna, ilena í polo Yuta tetv taa na Yaatanı pəyə waalı. İlena samaa tasa kotuyv ke ı kinj ke səsəm, na í niki-wəye səyəsuyv isı ı tu lakı tə.

² M̄p̄yú Falisanaa napəli pa polaa sı pa kuuki ı nəyə. İlena pá pəəsı-ı sı: Ta mpaav taa yulv pəsəyi na í təyənı ı alv na?

³ Tənaya ı pəəsə-wə sı: Ntiyi Moisi ka heela-me sı í la?

⁴ İlena pəle pá cə-ı sı: Moisi ná ha mpaav sı yulv pəsəyi na í ηmaa ı alv ke kisuyv takəlaya na í təyənı-ı.

⁵ M̄p̄yú Yesu cə-wə sı: Mə lanjpusəŋ təə ké Moisi ηmaa-məye kvsəsuto nti. ⁶ Ama hatoo antulinya ηmav kancaalaya taa İso ηma apalv na alv ké. ⁷ Pə təə

ké apalv ká yele ı caa na ı too, na í na ı alv pá caya.
 8 Na pa naale pá pəsi yulv kulvm. Saa inı pa ta ke yəlaa
 naale tətə. Ama pa pəsa yulv kulvm ké təkəŋ. 9 Ye
 mpv ıle, yulv í taa yaşı mpi İso krentaa tə.

10 Pa kəma na pá sov təyaya, ılena ı ifalaa tayanı-ı
 təm pəəsuyv ke nti inı tə taa. 11 İlena í cə-we sı: Ye yulv
 təyənə ı alv na í kpaɣa lelv, ı wakələna kancaalaya
 nyəŋ, pəcə ı lapa wasaŋkalətv. 12 Na mpv tətəyə na
 alv, ye í kisa ı paalv na í saa kufalv, ı lapa wasaŋkalətv.

Piya səkpesi kúpantv kooluyv
 (Matiyee 19:13-15; Luku 18:15-17)

13 Yəlaa pukayana piya ke Yesu sı í tənı sı təə ké niŋ.
 Ama ı ifalaa kaləna sı kəntaa. 14 Yesu ná mpv, ıle pə ta
 maya-ı. İlena í tə ı ifalaa sı: İ yele na piya kəə ma kiŋ,
 í taa kayatı-sı. Pə taya pulv təə, mpa pa we ısu piya
 tə, mpe pa tənna İso Kawulaya. 15 Ma heeliyi-meyə
 tampana sı ye wei ı ta pəsi ısu pəyaya na İso təyə ı təə
 ké kawulaya, pəntv kaa la ka tv ke paa pəcə.

16 İlena Yesu kpaɣa-səyi ı niŋ taa na í tənı niŋ ke sı
 təə, na í kooli-səyi kúpantv.

Yulv toŋ tv təm
 (Matiyee 19:16-30; Luku 18:18-30)

17 Yesu təkaya mpaav, ılena apalv nəyəlv í kpaɣa
 asewa na í kəə í lun ı tē na í pəəsı-ı sı: Taca kupaŋ,
 pepeye pə we sı maa la na má hiki weesuyv ŋku ku
 tēŋ tə?

18 Tənaya Yesu pəəsə-ı sı: Pə lapa ısəna na nı yaa-
 m sı kupaŋ? Nəyəlv ta ke kupaŋ ye pə taya İso tike.
 19 Ntəŋ n nyəmə nti pa sıwa sı: Taa kv yulv, taa
 la wasaŋkalətv, taa ŋmulı, taa suu lelv ke təm, taa
 puɣusi ləlaa. Se nyá caa na nyá too tə?

20 Μπόγύ apalv ɪnɪ ɪ cə-ɪ sɪ: Tacaɑ, ma təkɑ kʊsəsɪtv nti tə tənaya hatoo ma pəcaatv ké.

21 Μπόγύ Yesu nyəna-ɪ təpɪŋŋ, ɪlena ɪ luɣu lapɪ-ɪ, na í təmɪ-ɪ sɪ: Kʊlʊmtv tike təkŋ kaasəna-ŋ lapv. Polo na ń pɛɛti pə təna mpi n wɛna tə, na ń tala kʊnyəntʊnaɑ kɛ pə liɣitee, na cele ń sʊv tŋŋ kɛ ɪsɔtaɑ. Ye n tɛma m̀póγú lapv, ɪɛ n kəə na ń təŋɪ-m.

22 Ama apalv ɪnɪ ɪ nu mpv, ɪlena ɪ ɪsɛntaa nyəŋ na ɪ lanɛ wakəli tətəɣtəɣə na ɪ tɛɛ. Pə taɣa pulv təə, ɪ ka wɛna ké pə tu fɛɪ.

23 Yesu caɑ ɪ ɪfalaa ɪsɛntaa, ɪlena í heeli-wɛ sɪ: Ama liɣitee nyəma ɪsə Kawulaya sʊsv wɛ katɛ ké pə tu fɛɪ.

24 Təm nti ɪ yəɣəta mpv tə tə lapa ɪ ɪfalaa kɛ piti. ɪlena Yesu tasa-wɛɣɛ heeluyv sɪ: Nnn, ma piya, sɪ yʊlv í sʊv ɪsə Kawulaya taa tə pə wɛ katɛ ké fa. 25 ɪsəna mpi pə wɛ yooyoo ké katɛ sɪ í sʊvna pənyalaya pʊyʊv na í lu tə, mpv tətəɣə pə wɛ liɣitee tv kɛ katɛ sɪ í sʊv ɪsə Kawulaya taa. Halɪ pə tu tɛɛ mpv.

26 Tənaya pə tasa-wɛɣɛ piti lapv kɛ səsəm, na pá təŋ təma sɪ: ɪɛ awɛ ka tuləna ntɛɣɛ-tɪ ɪɛ?

27 Μπόγύ Yesu nyəna-wɛ, ɪlena í tə-wɛ sɪ: Yəlaɑ kin kɛ pə fɛɪ pəsʊɣv. Ama ɪsə kin pə fɛɪ mpv. Pə taɣa pulv təə, ɪsə ɪ kpisiɣi pulv.

28 Tənaya Piyɛɛ təma-ɪ sɪ: Təv, ta yela pə təna təkpataa ké na taa hu nyá waalɪ.

29 ɪlena Yesu cə-ɪ sɪ: Tampana kɛ ma heeliɣi-mɛ yoo maɑ cɛsəɣɪ, ye nəɣəlv yela ɪ təyaya, yaa ɪ taalvnaɑ na ɪ kəɣənaɑ, yaa ɪ newaa, yaa ɪ too, yaa ɪ caɑ, yaa ɪ piya, yaa ɪ haləmnnaɑ kɛ ma təə, na Laapaalɪ Kʊpaŋ təə, 30 pu ha pʊntv kɛ pə təm nunʊwa (100) ké atɛ cəne na pəcə. Paa tɛɛsɪ, paa taalvnaɑ, paa kəɣənaɑ, paa newaa, paa toonaɑ, paa piya, paa haləmnnaɑ, na

pə tənaya m̄p̄yú wahalanaa taa. Pəyele i s̄əm waali i ká weena weesuɣu ŋku ku tɛŋ t̄o. ³¹ Mpa pa we l̄ɔl̄ɔ k̄é kayana t̄o, pa taa paɣale ká məli waali. Na waali nyóma paɣale náá məli l̄ɔl̄ɔ.

*Yesu s̄əm na i fem t̄əm t̄ət̄o
(Matiyee 20:17-19; Luku 18:31-34)*

³² Pa we mpaav taa na pá puki Yosalem, ilena Yesu t̄eɛ i ifalaa ke n̄ɔɔ, na p̄ele pá t̄ɛŋna piti. Na mpa p̄ele pa t̄ɛŋaya-we t̄o p̄ele pa cayana s̄ɔɔntu. M̄p̄yú Yesu tayaŋa yaav ke pa naan̄wa na naaleɣe i kin, na í heeli-weɣe mpi pu mayana-i n̄ɔɔn̄ɔ t̄o. ³³ Nti i heela-we t̄ɔɔle si: T̄o, t̄o puki Yosalem is̄ənt̄o t̄o, paa kpaɣa Yulu Pəyaya má na pá tu-m k̄ət̄ɔl̄aa s̄əsaa na Is̄o T̄əm seɣes̄ɔl̄aa pa niŋ taa. Paa t̄o si pá kv-m. Paa kpaɣa-m na pá tu-m mpa pa ta nyi Is̄o t̄o pa niŋ taa. ³⁴ P̄ele paa paana-m na pa t̄o-m ntayama, na pa casa-m akpateɛ. P̄ele p̄ə waali ilena pá kv-m. Ama maa fe p̄ə kuyeyɛŋ tooso wule.

*Mpi Saaki na Yohaani pa s̄əl̄əmaa t̄o
(Matiyee 20:20-28)*

³⁵ P̄əle p̄ə waali, Sepetee p̄əyalaa Saaki, na Yohaani, pa pola Yesu kin na pá t̄əm-i si: Taca, t̄o caa si í la-t̄ɔɔv mpi tu s̄əl̄əm-i-ŋ t̄o. ³⁶ Tənaya Yesu p̄ɔɔsa-we si: Pepeye í caa si má la-me?

³⁷ M̄p̄yú pa c̄owa si: Saa wei n ka weɛ nyá teeli kawulaya taa t̄o t̄o caa si í yele na t̄é caya nyá c̄ɔl̄o. L̄ɔl̄ɔ ke nyá nt̄ɔɔŋ t̄o, na l̄ɔl̄ɔ ke nyá mp̄ət̄ɛŋ t̄o.

³⁸ Tənaya Yesu p̄ɔɔsa-we si: I ta nyi mpi í s̄əl̄əm̄ɔ t̄o yee? I p̄əs̄ɔɣi na í t̄ɔɔ wahala s̄əs̄ə wei maa t̄ɔɔ t̄o? Paa s̄ə-m Is̄o l̄əm mpi t̄o, í p̄əs̄ɔɣi na í s̄ə-wi?

³⁹ M̄p̄yú pa c̄owa si: Tu p̄əsi.

Iləna Yesu cə-wε si: Tampəna, í ká təyə wahala səsə wei maa təyə tə, na í sə lə ləm mpi paa sə-m tə yaa. ⁴⁰ Ama pə taya ma ləsəyəna mpa paa caya ma ntəyəŋ tə yaa mpa paa caya ma mpətəŋ tə tə. Mpa pa tə lə taya lona ane tə pele pa kəna a nyəma.

⁴¹ Yesu ifalaa naanwa wei i kaasaa tə ílé i na mpv, iləna i taa wuna Saaki na Yohaani. ⁴² Tənağa Yesu yaa pa təna na í tə-wε si: I nyəma si mpa pa nyənəyi isu yəlaa awulaa tə pele pa təkí kawulaya ke ləlaa tə. Na mpa pele pa ké kufelaa tə pele pa ŋmakələyi səkpema. ⁴³ Pə fəi rúpúyú mə kiŋ se. Nti təyəle si, ye mə taa wei í caa i la səsə ke mə hək, pəntv í pəsi mə təmle tv. ⁴⁴ Na ye mə taa nəyəlv í caa i la mə nəyə tv, pəntv í pəsi mə təna mə yom. ⁴⁵ Pə taya pəlv tə, Yəlv Pəyaya ma tətə ma ta kə si má təyə cεcεε. Ama ma kəmayə si ma pəsəyi yəlaa təna təmle tv, na má ha ma weesuyə na pə cε yəlaa payale ke pa yomle taa.

*Yəlvəm Paatimee təm
(Matiyee 20:29-34; Luku 18:35-43)*

⁴⁶ Múpúyú pa tala Yeliko. Yesu na i ifalaa, na yəlaa samaa pa kəma si pa lukí icate híte tə nəyə iləna pá mayana yəlvəm nəyəlv, Timee pəyalv Paatimee, na í caya mpaav nəyə tə na í lakí pala. ⁴⁷ Múpúyú pa heela-i si: Nasaleti Yesu təkəna. Tənağa i koo səsəm si: Tafiiti Pəyaya Yesu, nyəni ma pətətəle.

⁴⁸ Tənağa payale kaləna-i na pá heeli-i si í su. Ama i səsə kouu ke səsəm si: Tafiiti Pəyalv, nyəni ma pətətəle.

⁴⁹ Múpúyú Yesu səŋaa, na í tə si pá yaa-i.

Tənağa pa heela yəlvəm si: Nyaya apəlvə na í kəli, i yaa-ŋ.

⁵⁰ ʔlena í lə ɪ kpaɪ na í kuli təwaka na í polo Yesu kin. ⁵¹ ʔpúyú Yesu pəsa-ɪ sɪ: N caa ma la-ŋ we?

ʔlena yuləm cə-ɪ sɪ: Ta caa, ma caa ké sɪ n la na má naaki.

⁵² Tənaɣa Yesu təma-ɪ sɪ: Polo, nyá taa təmnav ke ʔso waasa-ŋ ké.

ʔpúyú ɪ suv nav ke təna ɪnəɣɪ kpa kraa na í təŋəɣɪ Yesu ke mpaav taa.

11

Yesu cayav ke kraŋaya

(Matiyee 21:1-11; Luku 19:28-40; Yohaani 12:12-19)

¹ ʔpúyú na ɪ ifalaa pa tala Olifinaa pəyɔ. Waatu ɪnɪ tə pa kpeɣetəna Yosalem. Pa fei pooluŋ na Petafasi na Petanii. Tənaɣa Yesu tila ɪ ifalaa taa naale ² sɪ: ʔ polo ɪcatə nte tə we mə nəɣo təo tə tə taa. ʔ takɪ kpa kraa tə í ká mayana pa tu kraŋaya pile natələɣɪ ŋmənaɣa. Nəɣolv ta cayata tə təo. ʔ hetɪ-te na í kəna. ³ Ye nəɣolv pəsa-me sɪ: Pepe təo ké í laki mpu? ʔle í cə puvtu sɪ: Ta Səso caakəna, ye ɪ təma ɪ ká mələna-keɣe nəonəo ké cəne.

⁴ ʔ ifalaa tewa, ʔlena pá mayana kraŋaya pile nteɣe mpaav taa, na pá tu-keɣe ŋmənaɣa ke təyaya nakəli ka nəɣo, ʔlena pá hetɪ-te. ⁵ ʔpúyú mpa paa we təna tə pa taa narəli pa pəsa-we sɪ: Pepeɣe í laki təna? ʔ hetəɣɪ kraŋaya pile íté suwe?

⁶ ʔpúyú Yesu ifalaa cəwa ɪsu Yesu ka heela-we tə, ʔlena pá yeke-we na pá tɛna. ⁷ Na pá pona-teɣe Yesu, na pá pə tə təo ké pa wontu, na Yesu caya pə təo. ⁸ ʔpúyú yələa paɣale pə pa wontu ke mpaav taa, na lələa náá cə hatu na pá pə. ⁹ ʔlena mpa paa we Yesu

nəγə təə na mpa paa we ı waalı tə pá kooki sı: Paa wei í tu İəó ké teeli. İəó í weε wei ı kəηna Tacaα toη tə ı waalı. ¹⁰ İəó í heıı kawulaya ηka ka təηna kənte tə, ηka ka ké Tacaα Tafiıı nyəηka tə. Paa wei í tu İəó ké teeli ke hatoo isətαα.

¹¹ Yesu tala Yosalem, ılena í suv İəó təseεε taa. I nyəna ı taa na ı waalı ké teu, ılena í na ı ifalaa naanowa na naale pá tee Petanıı ke ilim tēma tēm tə pə təə.

*Yesu təηsa fıki tıγv ke mpusi
(Matiyee 21:18-19)*

¹² Kv fema na pá luki Petanıı, ıε nyəγəsı kra Yesu keεε. ¹³ Mıpúγú ı loosa fıki tıγv ke pooluη na kú ləpa təkpimm. ılena í polo sı ntanyı isəntə kv lula pee. I kəma na í tala kv tee, ılena í mayana hatv tike. Mpi tə, pə ta ke fıki tuη lılvıγv waatv. ¹⁴ Təηaya Yesu təma fıki tıγv ηkv sı: Nəγəlv kaa tasa nyá pile ke təηıγv.

Na ı ifalaa nu mpv.

*Pεεtəlaα təγənvıγv ke İəó təseεε taa
(Matiyee 21:12-17; Luku 19:45-48; Yohaanı 2:13-22)*

¹⁵ Mıpúγú Yesu na ı ifalaa pa tala Yosalem. ılena Yesu suv İəó təseεε taa na í niki təγənvıγv ke mpa pa pεεtayaα na mpa pa yakaya tə. Na í pəsı liyitee yəkəlaα taapələnaα ke alele, na alukukunaα pεεtəlaα kpelası tətə. ¹⁶ I ta tısi sı nəγəlv í səγəlı pulv na í təηna İəó təseεε taa. ¹⁷ Pəε pə waalı ı seγesα-we sı: Pa ηmaawa İəó Təm taa sı, paa yaa ma təyaya sı yəlaα təna İəó təsələmlε. Ama mə pəsα-keγe ηmulaa təyaya.

¹⁸ Kətəlaα səsaa na İəó Təm seγesəlaα nu mpv, ılena pá pεekəγı isəna paa la na pá kv Yesu tə. Ama paa

wəna ı səyǝntu. Pə taɣa pulu tǝǝ, ı kuşeyesətu suv yəlaa samaa ke teu ké pə tu fəi.

¹⁹ İlim kǝma na pə te ılena Yesu na ı ifalaa pá kuli ıcate taa na pá lu.

Fiki tıyvu ŋku kv wvlaa tǝ kv tǝm
(Matiyee 21:20-22)

²⁰ Tev fema na pá kuli tanaŋ ke lǝŋ na pá teeki, ılena ı ifalaa na fiki tıyvu ŋku na kv wvlaa tǝwǝŋwǝŋ na pǝ kpeŋna kv kite. ²¹ Piyee tǝsa nti tu lapa tǝ ılena í tǝ sı: Nyəni Taca, fiki tıyvu ŋku n ka tǝŋsa mpusi tǝ kv wvlaa tǝwǝŋwǝŋ.

²² Mǝpǝyǝ Yesu tǝma ı ifalaa sı: Tampana ke ma heeliyi-me yoo ma a cesəyi, ye í tv İso ké naani, ²³ í pəsəyi na í tǝ pulaya kan e sı ká kpesı na ká hoti tenku taa. Ye í tǝma mǝ taa tǝkpataa sı pu la na sika fəi, pǝ lakı ké. ²⁴ Pə tǝǝ ké ma heeliyi-me sı pǝ tǝna mpi í sǝlǝməyi İso tǝ í hu v sı í tǝma-wəyi hikuyu, ıe paa ha-meye-wi. ²⁵ Saa wei í kuləyi sǝlǝmuyv tǝ, ye í nawa sı mǝ na nǝyǝlv í wəna natəli, ıe í kv-təyi mǝ taa. Waatu inəyi mǝ Caa wei ı wə ısǝtaa tǝ, ı ká husı-meye mǝ ısayatu tǝtǝ. [²⁶ Ye mǝ tǝyǝntǝlenaa wakǝlǝyǝna-me na u huləyi-wey e suulu na í tayanı, mǝ Caa wei ı wə ısǝtaa tǝ, ı kaa husı-meye mǝ ısayatu tǝtǝ.]

Yesu pǝsvyv tǝm
(Matiyee 21:23-27; Luku 20:1-8)

²⁷ Mǝpǝyǝ Yesu na ı ifalaa pa tasa Yosalem ke pote, na Yesu polo na í cǝki İso tǝsele taa. Tǝnaya kǝtǝlaa sǝsaa, na İso Tǝm seyesəlaa, na sǝsaa pa kǝma ı kin, ²⁸ na pá pǝsı-ı sı: Kan kante nteye n makı nyá taa na nı lakı ısǝntǝ? Yaa awe tu hana-ŋ pǝ mpaav?

29 Tənağa Yesu cə-wε si: Maa pəəsi-mεye təm kuləmtu. Ye í cə-m-ti, íle maa heeli-mεye kaŋkante nte ma makı ma taa na má lakı ísəntə tə. 30 Iso yaa yəlaa tilina Yohaani si í səəki yəlaa ke Iso lum? I cə-m.

31 Mpyóy pa mayasa-təyi pa taa pa tike. Uena pá tə si: Ye tə təma si Iso tilina-i, í ká pəəsi-tu si: Na pepe təə ké í tá mu í təm? 32 Pəyele ye tə təma si yəlaa tilina-i...

(Pa nyanayana samaa. Pə taya pulv təə, yəlaa nyənağa Yohaani ke Iso kuyəyətutu teləsulu kupaŋ ké).

33 Mpyóy kətəlaa səsaa pəsəna Yesu si: Tə ta nyi. Tənağa Yesu ná cə-wε si: Aŋhaa, ma kaa heeli-mεye kaŋkante nte ma makı na má lakı ísəntə tə.

12

Təmlə nyəma asayaa təm

(Matiyee 21:33-46; Luku 20:9-19)

1 Mpyóy Yesu suv kətəlaa səsaa ké iso sεεv si: Yulv nəğəlv í ka səna leseŋ tuŋ ke taale təcü. Na í ŋma koluŋa na í cəəna, na í la timpı í ká nyaasəyi pə lum tə. Na í ŋma akele taŋkav nəğəlv, wei í təə pa səŋəyi na pá feŋiyi tə. I tēma mpv, uena í caa yəlaa na í su tə taa, uena í tēe yela. 2 Pə kəma na pé tala tuŋ inı í kooluyu waatu, uena í kusı í tillu nəğəlv si í polo təmlə nyəma kiŋ na pá cəle-i inı í tete. 3 Tənağa təmlə nyəma mpε pa kpa tillu inı na pá má. Uena pá təyənı-ı í niŋ naanəwa təyələyəli. 4 Mpyóy taale tv inı í tasa tillu ləlv ke kusuyv na í tili. Uena pá kpa ílé na pá má í nyuyv ke teu na pá tuv-i. 5 Mpyóy taale tv tasa ləlv ke tiluyv, uena pá kpa ílé na pá kv. Pa lapa mpyóy təm pağale tətə. Pa mapa ləlaa na pá kv ləlaa. 6 Yulv wei pu kaasa taale tv inı í kiŋ təyəle í mayamaya í kuləlv

wei i luyu sɔv teu tɔ. Ileye i teesa tiluyu ke pa kin, na í huuki si paa nya i pəyaya isəle. ⁷ Ama təmle nyəma mpe pa heela təma si: Ii loosiyi kpancoou tu kəhna nté. I kəɔ na tə kv-i na taale pəsi tá nyənte. ⁸ Tənaɣa pa kpa taale tu pəyalv unɪ na pá kv-i, na pá lɔ taale na waali.

⁹ Ḿpɔ́yú Yesu pɔɔsa-we si: Isənaɣa taale tu unɪ i ka la? I ká kəɔ ké na í kv təmle nyəma mpe, ilena í caa yəlaa kvfama na í su taale taa. ¹⁰ Matəŋ í terna kaluyv ke Iso təm taa si:

Pəle nte tetv ηmalaa ηmaakaya na pá lɔ tɔ,
nté tə tɔɔ kəlɔ ηmatv təna mələa na tə səŋ.

¹¹ Mpi Tacaa lapa na tə nyənəyi
na pə we-tuyv piti təyɔle.

¹² Tənaɣa Yuta nyəma taa səsaa pɛeka isəna paa la na pá kpa Yesu tɔ. Pə taya pulv tɔɔ, pa nyəmə́ teu si mpeye i sɛena isə unɪ. Ama pa nyamna samaa. Ilena pá yele-i na í tee.

*Lom wulav səsə lampuu təm
(Matiyee 22:15-22; Luku 20:20-26)*

¹³ Ḿpɔ́yú Yuta nyəma taa səsaa tila Falisanaa napəli na Heləti kpekəle taa nyəma napəli tətɔ si pá polo na pá má Yesu nəyɔ tɔɔ na pá ná. ¹⁴ Pəle pa talaa, ilena pá tɔ Yesu si: Tacaa, tə nyəmə́ si tampana ke n yəyɔtəyi. Nn səyɔməyənə mpi yəlaa huuki pa taa tɔ. Pə taya pulv tɔɔ, nn paasəyənə tɔɔ, nn fayasəyi yəlaa. Ama isəna mpi mayamaya Iso caa si yəlaa í la tɔ pə tampana ke n heeliyi. Tɔv, pə we mpv tɔ, tá mpaav taa pə wee si ye lampuu tɔ feli Lom wulav səsə na? Tɔ feli yaa tɔ taa feli? Tə caa si n heeli-tv.

15 Ama Yesu ná nyə́má pa taa layatv, ilena í pə́sɪ-we sɪ: Pepe tɔ́ ké í nyə́ki-m katə́ka ke konyə́pυ? Í kə́na-m liyitee nyə́gə́lvυ na má na.

16 Tə́naya yə́laa kə́na-ɪ-ku, ilena í pə́sɪ Yuta nyə́ma taa sɔ́saa sɪ: Awe nyɔ́vυ fotoo na ɪ hətɛ ke pa ŋmaa liyitee nyə́gə́lvυ tɔ́ cənɛ? Ḿpúgú pa cə́-ɪ sɪ: Lom wulav sɔ́sɔ ké.

17 Tə́naya Yesu tə́ma-we sɪ: Anhaa, í cə́la Lom wulav sɔ́sɔ ke mpi ɪ tɪ tɔ́, na í cə́la Isə́ ilɛgɛ mpi ɪ tɪ tɔ́.

Ḿpúgú Yesu kvcə́cə́tv ntɪ tə́ mə́la-wegɛ tə́msvυ ke sɔ́sə́m.

*Isə́na tu wɛɛ ta fem waali tɔ́
(Matiyee 22:23-33; Luku 20:27-40)*

18 Ḿpúgú Satusee nyə́ma napə́li pa kə́ma Yesu kin. Satusee nyə́ma mpe pa tə́ŋayana sɪ paa pə́ la isə́na sətə́a kaa tɛ na pá fe. Ḿpúgú pa pə́sɪ Yesu sɪ: 19 Taca, Moisi su-tvɔ́vυ kvsəsutv ke takə́lasɪ taa sɪ: Yvɔ́l í wɛna neu, na yvɔ́l ɪnɪ í sɪ na í yele ɪ alv, na alv ɪnɪ í fɛɪna-ɪ na pə́yaya, neu ká hɔ́ leelu ɪnɪ na í hikina-ɪ piya. Ilena pa yaakɪ-sɪ na ɪ taalv sɔ́lv hətɛ. 20 Tə́v, yvɔ́l nə́gə́lv na ɪ newaa paa kə́na yvɔ́lvɔ́ɔ́ŋ naatosompə́gə́laya. Ḿpúgú taalv kpaya alv, ilena í sɪ, ɪ fɛɪ pə́yaya. 21 Tə́naya ɪ waali nyə́ŋ hɔ́ma leelu, na ílé ɪ can ɪ sɪ tətɔ́, ɪ fɛɪ pə́yaya. Ḿpúgú ílé ɪ waali nyə́ŋ ná kpaya alv ɪnɪ na ílé ɪ sɪ mpv tətɔ́. 22 Halə́na pə́ polo pə́ siyili pa naatosompə́gə́laya ŋke ka tənaya mpv tə́pai na pá səkɪ mpv, nə́gə́lv ta hiki pə́yaya. Pə́le pə́ waali ké alv ɪnɪ ɪ tɛesa sə́pv. 23 Tə́v, pa tə́na pa kpaya-ɪ mpv tɔ́, sətə́a fem wule pa naatosompə́gə́laya ɪnɪ ɪ taa awɛyele alv tv?

24 Ḿpógyó Yesu cə-wε sɪ: ɪ nyəmə́ mpi pə tə́ pə liyitiyi-me tə? ɪ ta nyɪ ɪsə Təm na ɪsə toma tə pə tə́ ké. 25 Waatu wei sətə́a ká fe tə akpayale təm kaa wεε. Ama apalaa na alaa paa wεε ké ɪsu ɪsətə́a tillaa wεv tə. 26 Ye sətə́a fem təm ɪle, ɪ ta kalə́ta Moisi takə́laya taa ké timpi pa yə́ɔta sə́wa hotiya təm tə́ yεε? Pa ηmaa tə́na sɪ ɪsə tə́ma Moisi sɪ: Ma ké Apələ́ham na ɪsaaka na Yakə́pu pa ɪsə ké. 27 ɪsə ké weesuɣu nyə́ma nyə́ŋ ké, ɪ ta ke sətə́a ɪsə. Pə liyita-mεye yem ké.

*ɪsə kʊsəsutu taa səsə́ntv
(Matiyee 22:34-40; Luku 10:25-28)*

28 ɪsə Təm seɣesə́lv nə́ɔlv ɪ ka wε tə́na na í naaki ɪsə́na pá na Yesu pa laki tə. ɪ nawa sɪ Yesu cə́wa Satusee nyə́ma ke teu. ɪlena í polo na í pə́sɪ-ɪ sɪ: ɪsə kʊsəsutu tə́na taa ntiyile səsə́ntv təkpeɱ?

29 Tə́naya Yesu cə́-ɪ sɪ: Kʊsəsutu taa səsə́ntv nté sɪ, ɪseɣeli nyə́ma í nu, Tacaa ɪsə tike kena Səsə́ təkə́ŋ. 30 N ka sə́li Tacaa nyá ɪsə na luyu kʊlvɱvɣv, na nyá lə́saya sʊv-ɪ tə́mamam ke paa mpi pə́ taa. 31 Tə́le tə́ waali nti tə́ wεε tə́ɔlv. N ká sə́li nyá tə́ɔntə́le ɪsu nyá ti. Kʊsəsutu natə́li tə́ fei tətə́ na tə́ kə́la tə́ne tə́ naale ɪne.

32 Ḿpógyó ɪsə Təm seɣesə́lv tə́ma Yesu sɪ: Tacaa n cə́ teu pə́ tu fei. Timpi n yə́ɔtə́a sɪ Tacaa tike kena ɪsə na ɪ paasi ɪsə nə́ɔlv ɪ fei tə́ tampana ke n yə́ɔtə́a. 33 Mpu tə́ yʊlv ká sə́li ɪsə na luyu kʊlvɱvɣv na ɪ lə́saya sʊv-ɪ paa mpi pə́ taa. Na pə́le pə́ waali í sə́li ɪ tə́ɔntə́le ɪsu ɪ ti. Mpu ɪnɪ pə́ kə́la ɪsu pa lakvɣv ɪsə ké kətə́ya ηka kəkə́ nyaya ka tə́na tə́, na kətasi nsi sɪ tə́na tə́pai tətə́.

34 Yesu nawa sɪ ɪ cə́na lə́mayasee ɪlena í tə́mɪ-ɪ sɪ: Nyá na ɪsə Kawulaya sʊv ɪ fei pooluŋ.

Pəle pə waalı nəyəlv u nyuləyi sɪ í tasa-ı təm pəəsvyɔ.

Tafiiti pəyaya nté Kilisiti

(Matiyee 22:41-46; Luku 20:41-44)

³⁵ Yesu təŋna seysesvyɔ ke Iso təsele taa, ɪlena í pəəsvɪ sɪ: Isənaya Iso Təm seysesəlaa təŋ mpy sɪ Mesii ke Tafiiti pəyaya ye? ³⁶ Pəyele Feesuyɔ Nanŋtɔ ná tɔna Tafiiti taa ké təm na ílé ı maɣamaya í yəɔtɪ sɪ:

Tacaa heela ma Səə sɪ,

caya ma kəŋkəŋ taa,

haləna má kəə na má su nyá

kolontunaa ke nyá nəəhe tɛɛ.

³⁷ Tafiiti maɣamaya ná yaa-ı sɪ Səə nté, ɪle isənaya Mesii ná məlaa na í ké Tafiiti ɪnɪ ı pəyaya tətɔ ɪle?

Iso Təm seysesəlaa waalı kuluyɔ

(Matiyee 23:1-36; Luku 20:45-47)

Ípóyó samaa tuutuuma nu Yesu təm na laŋhəlvmlɛ. ³⁸ ı kpaalaya yəlaa mpa ı seysesaya tɔ sɪ: ı lana Iso Təm seysesəlaa mpe na laakalı. Pa səəla tokonaa səsaa suuu ké na pá cəəki, na pá caaki pa seeki-weyɛ samaa taa na pá luŋiyi. ³⁹ Na Yuta nyéma təkotilenaa taa teeli teeli təcayalɛnaa ke pa pɛəkəyi, na acimanaa taa səsaa səsaa təcayalɛ ke pa pɛəkəyi na pá caki. ⁴⁰ Mpe pa lɛəkəyəna leelaa ke pə təna mpi pɛle pa wɛna tɔ. ɪlena pá svv Iso sələmvɔyɔ na pə tayalı sɪ pə hólí sɪ mpeyɛ kɔpama. Pə təə ké pa te na pá ná katatəlaya nav napələyi teu.

Alv wei ı tv santiinaa naale tɔ

(Luku 21:1-4)

⁴¹ Ípóyó Yesu caya Iso təsele səsəle taa ké kəhaan atakaanaa isentaa, na yəlaa samaa kəŋ na pá tɔyi

liyitee na í nyənəyi. Ḿpúyú tonṭunaa payale kəna liyitee ke səsəm na pá tv. ⁴² Tənaɣa leelu konyəntu nəɣəlv ɪ kəna santiinaa ke naale na í pəti. ⁴³ Ḿpúyú Yesu yaa ɪ ifalaa na ɪ heeli-wɛ si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, leelu konyəntu inɛ ɪ tv mpiyi kʷhaan atakaa taa tə pə kəla pa təna pa nyəm. ⁴⁴ Pə taɣa pulv, yəlaa ləlaa ná kpaɣa pa liyitee nna a kpisa yem təɣə na pá tv. Ama alv inɛ ilɛ paa na ɪ ké konyəntu tə pə təna mpi ɪ ka wɛna təɣə ɪ kpaɣaa na ɪ tv. Pə ta kaasi-ɪ pulv si í yana təɣənaya mayamaɣa.

13

Isə təsɛɛɛ wakəlvv təm

(Matiyee 24:1-2; Luku 21:5-6)

¹ Yesu kəma si í lukəna Isə təsɛɛɛ taa, ilɛna ɪ ifalaa taa nəɣəlv təm-ɪ si: Tacaɔ, nyəni ηmatv tənɛ tə təv, na tə pɛɛ kʷpana teu yee?

² Tənaɣa Yesu cə-ɪ si: Matəŋ n na ηmatv səsəntv tənɛ? Pə kaa kaasi pələ lɛntɛ na tə təna lɛntɛ təv, paa tusi pə təna.

Mpi mpi pu hʷli si antulinya caa tɛm tə

(Matiyee 24:3-14; Luku 21:7-19)

³ Ḿpúyú Yesu caya Olifinaa puɣv təv ké Isə təsɛɛɛ isɛntaa. Pə pamna Piyɛɛ na Saaki na Yohaani na Antəlv pa liyiti pa wɛnna ɪ kiŋ. Tənaɣa pa pəssa Yesu si: ⁴ Pələe ké mpv unɪ pu la? Na ηmaatələ nteɣe pu hʷlí na tɛ nyəna si pə wʷsaa?

⁵ Tənaɣa Yesu sʷv-wɛɣɛ kpaalvɣv si: ɪ la laakali, í taa yelev na nəɣəlv kəv na í tolisi-me. ⁶ Mpi tə payale ká kəv na pá ha pa təɣi ma həte si mpeɣɛɛ Mesii, na paa tolisi payale. ⁷ Ye í kəma na í nu yoon taŋ ke mə cəlv mə cəlv, na pá heeliyi-meɣɛ pooluŋ nyəŋ

təmnəa, səyəntu í taa la-mə. Pə wεε sɪ mpv ɪnɪ pələ pu la ké. Ama waalı waalı ké antulinya náá kəŋ na í tɛŋ. ⁸ Tɛtu kateŋa lɛŋka ká yoonə lɛŋka nyóma. Kawulaya lɛŋka ká kuli lɛŋka tɔɔ, na tɛtu ká sele tiiliwε tiiliwε, na nyəɣəsənaa ká la. Na mpv ɪnɪ pələ pu wεε ɪsu əlv kvlɔɣv lɔlvɔv na pə caalı-ɪ wɪw kε səŋsəŋ təɣələ.

⁹ Mə mayamaya í la laakalı. Pə taya pulv tɔɔ, paa yaa-mεyε puloonaa taa. Paa ma-mεyε kpatəŋ kε Yuta nyóma təkotilena a taa. Paa yaa-mεyε nənɔɔsɪ kε tɛtu təkəlaa na əwulaa səsaa pa kiŋnaa kε ma tɔɔ, na í ká húlí ma təm tampana. ¹⁰ Ama pə wεε sɪ paa heeli Laapaalı Kupaŋ kε kateŋasɪ təna taa yələa ké na pəcɔ́. ¹¹ Saa wei paa kra-mε na pá pona-mεyε puloonaa taa kε mpv tɔ, í taa nəɣəsɪ nti í ká yəɣətɪ tɔ na pə ta tata. Ama ye pə talaa, í yəɣətɪ nti tu kəɔ mə luuŋ tɛ tɔ. Pə taya pulv tɔɔ, ɪsə Feesuyu Nanŋtu ka tɔna-təyɪ mə luuŋ tɛ, pə taya mə cəlvɔɣ tu luna. ¹² Halɪ yələa ká kuli na pá húlí pa taalvnaa yaa pa newaa mayamaya sɪ pá kv-wε. Na cεcɛnaa ká la pa piya kε mpv tɔtɔ. Piya səle sɪ kuli sɪ nyóma tɔɔ na sɪ la na pá kv-wε. ¹³ Yələa təna taa ká kpana-mεyε ma tɔɔ. Ama ye wei í nyaya apalvɔ na í tala tənaya, pɔntv nyuvv kε pu ya.

Acaalətv təm

(Matiyee 24:15-28; Luku 21:20-24)

¹⁴ Ḿpúyó Yesu təma sɪ: ɪ ká kəɔ na í na acaalətv taa acaalətv kε timpɪ pə ta nəɣəsəna tə wεε tɔ. Wei ɪ kaləyɪ tɔ í cəkəna-təyɪ teu. Mpv ɪnɪ tɔ, mpa paa wεε Yuta tɔ pá se na pá kra póŋ. ¹⁵ Ye pə mayana wei na í wε kutuluyv tɔɔ na í tiíwa, í taa tɔ sɪ ɪ svvki təyaya na í kraya pulv. ¹⁶ Na wei pu mayana ɪ wε taalɛ tɔ, í taa tɔ

sı ı kpen ı tε na í kelı ı kpaı. ¹⁷ Ahusitonaa na asəŋ təm ká la waiyo ke waatu ını. ¹⁸ ı sələmı İso na kuyeeŋ ını ı taa pamsəna watu waatu. ¹⁹ Pə taɣa pulv təə, wahala ká la kuyeeŋ ını ı taa ké səsəm ké pə tu feı. Wahala wei ı taka hatoo İso lapv antulinya tə pa ta nata, pəyele pa kaa tasa ı taka ké nav tə. ²⁰ Na ye pə taɣa ısu Tacaa huɔwa sı ı ká pasa kuyeeŋ ını ı təə nəɣəlv kaa tulı-tı. Ama ı pasa pə kuyeeŋ ınəyi yəlaa mpa ı ləsaa sı pá pəsı ı nyəma tə pa təə. ²¹ Na ye yulv təma-me sı: ı nyəni, Mesii we cəne yaa cəne, í taa nu. ²² Pə taɣa pulv təə, Mesiiinaa na İso kuyəɣətutu teləsəlaa pəpətunaa ká lu na pá la kəkəlv nyəm na piti təma. Halı paa pəsaya pa puɣusiɣi mpa pa maɣamaya İso ləsaa təɣə. ²³ Mpv tə í la laakalı, ma təma-meɣe kpaalvɣv.

Yulv Pəyaya kənte

(Matiyee 24:29-31; Luku 21:25-28)

²⁴ Wahala ını ı waalı ké kuyeeŋ ını ı taa, ilim ká sı təkpitii, isətv kaa tasa hvlvmvɣv. ²⁵ İstəvlvŋası ká luna isətaa na sı hoti, pu ciɣiti isətaa kəkəlvnaa. ²⁶ Waatu ınəyi paa na Yulv Pəyaya má ma səŋa isəŋmvntv təə na má tiiki na ma toma ke səsəm na ma teeli. ²⁷ Maa tili ma isətaa tillaa sı pá koti ma ləsəlaa ke antulinya həɣləŋ təna taa. Pə kpaɣav ilim təhule na pə tətəle na pə polo pə ntəɣəŋ na pə mpətəŋ təə tə.

Fiki tɣv təm

(Matiyee 24:32-35; Luku 21:29-33)

²⁸ ı nyənaa fiki tɣv na í cəkəna, saa wei ku nəɣetəyi na hatv yəɣələyi tə í nyəma kpaakraa sı həesvɣv talaa kelε. ²⁹ Mpv tətəɣə waatu wei í ká ná təmnnaa pane pa lakı tə í nyı sı pə wvsaa kelε, pə caa lapv nté. ³⁰ Tampana ke ma heeliɣi-me yoo maa cesəyi, yəlaa mpa pa we isəntə tə pa kaa sı pa təna na pécó pə

tənaya mpv pə la. ³¹ Isətənyv na atə ká mukı yem. Ama ma kvyəətətə kaa saalı paa pəcə.

*Isə tike nyəmna kvyarjku antulinya ká tē tə
(Matiyee 24:36-44)*

³² Nəğəlv fei wei ı nyəmá pə waatv yaa pə wəle tə, paa isətəa tillaa, na Pəyaya má ma mayamaya. Ama Taca tike koŋ nyəmna. ³³ Mpv tə, í la laakalı na í feŋ. Pə taya pulv tə, í ta nyı wəle nte mpv ını pu tii təkpiılı tə. ³⁴ Pu wəe isu yulv səsə kulvğv ı təyaya sı ı puki mpaa na í yaa ı pəyalaa mpa pa lakı ı kiŋ ke təmle tə, na í tv pə tənaya pa niŋ taa, na í hólí paa wei ké nte ı ká la tə, na í heeli təyaya tə nyənlv sı í feŋ teu. ³⁵ Ye ı ta nyı waatv wei təyaya caa ká kə tə ıle í feŋ teu. Taanaya ke ı ká kə, ahoə heka ke, kampaar koou na, yaa tanaŋ ké, nəğəlv ta nyı. ³⁶ Ye ı ká kə təm kulvm tə tənəəsə, ıle í taa yele na í mayana í tərna tom. ³⁷ Nti ma heeliyi-me isəntə tə ntəyi ma heeliyi paa wei sı í feŋ yoo.

14

*Səsaa səsaa cayav ke Yesu acaya
(Matiyee 26:1-5; Luku 22:1-2; Yohaani 11:45-53)*

¹ Pə kaasa kvyeeŋ naale sı pá təğə Təev acima na potopotona mpa pa taa fei kukvsum tə. Mpyú kətəlaa səsaa na Isə Təm seyesəlaa pa pəeka isəna paa la na pá kpa Yesu təheə na nəğəlv ta na tə na pá kv-ı. ² Pa yəğətaya pa taa sı: Ye tə təma sı tə kpa-ı acima waatv taa, pu la yoo ke yəlaa taa.

*Yesu tə tulaalv pəlvv
(Matiyee 26:6-13; Yohaani 12:1-8)*

³ Kuyaku nakuli Yesu we Petanii ke tonyu tō asilima kotəŋ tu Siməŋ təyaya taa, na í cayaa na í təŋna təyau. Təyaya alu nəyolu i suwa na í təkə tulaalu kupaŋ wei pa yaa si naati na pá lapa i akpaləpiya ke liyitee pələ kuhuluməle taa tō na tulaalu inu i we liyitee ke səsəm tō. Mpyóyó alu inu i pəla akpaləpiya ŋke na í pəli tulaalu inəyi Yesu nyoyu taa.

⁴ Təyaya mpv inu pə ta maya mpa pa caya təna tō pa taa ləlaa na pá tō si: U lu tulaalu inu isəntō tō pə teu nte we? ⁵ Ye paa pəeta-i i liyitee taa kəli liyitee nyəyətə ŋmönuyə na nunuwa (300) na pá ha konyəntənaa? Mpyóyó pa kala alu inu i təm ke səsəm. ⁶ Ama Yesu təma-we si: U yele alu inu təkpi yoo. Pepe tō ké í pəsəyi i laŋle ke mpv? Mpi i lapa-m mpv tō pə təyaya halu. ⁷ Mə na konyəntənaa í wenna tam. Paa waatu wei ké í nəkaa í ká la-weye kupantu. Ama má na-me tə kaa we təma kiŋ ke tam. ⁸ Mpi i pəsaa təyó i lapa. U laalaa na í sayalı-m tulaalu ke kpakpaa si pá pina-m. ⁹ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, paa timpiyi paa heeli Laapaalı Kupaŋ ke antulinya inu i təna i taa, paa keesi alu inu i lapa mpi tō pə təm na pá təsəyi i tō.

Yutaasi kəlmətə
(Matiyee 26:14-16; Luku 22:3-6)

¹⁰ Mpyóyó Yesu ifalaa naanuwa na naale taa nəyolu wei pa yaa si Yutaasi Isəkaleeu tō i kulaa, na í polo í mayana kətəlaa səsaa, si inu i ka tu Yesu ké pa niŋ taa.

¹¹ Pələ pa nu mpv ləna pa laŋa hee səsəm na pá tō si paa ha-i liyitee. Ulena Yutaasi suv kuyaku kupaŋku ke pəkuyə si í tu Yesu ké pa niŋ taa.

Τεευ acima kətəγəυ təγəυ
(Matiyee 26:17-25; Luku 22:7-14,21-23; Yohaani
13:21-30)

¹² Pə tala potopotonaa mpa pa taa kəkəsum fei tə pə acima kuyaku kancaalaya nyəηku wule, ilena Yesu ifalaa pəəsi-i si: Leye n caa si tə polo na tə la-η Τεευ acima kətəγəυ? Pə wule nteye pa kuyi iweesi nsi pa lakəna Τεευ acima kətəγəυ tə.

¹³ Μρύγυ Yesu tila ι ifalaa taa naale si: I polo icate taa, ί ka sulina apalu nəγəυ na ί səγəla lom na həyaya, ί təηι-ι. ¹⁴ Pəntu inι ί sυυ timpi, ile mu pəəsi təyaya tu si: Tacaα si kutuluyu ηku ku taa ί na ι ifalaa paa caya na pá təγə Τεευ acima kətəγəυ tə ku we le? ¹⁵ Apalu inι ι ká hólí-meγε ate na isətaa kutuluyu taa ké naη səsəηku nakuləγi isətaa, na pá tema-kuyu tayanuyυ na ku taa we wontu nti ί ká lana tə. Ku taa tənaya ί ká təsi-tuyυ pə təna.

¹⁶ Tənaya Yesu ifalaa kulaa na pá tee icate taa na pá mayana teitei isu Yesu ka heela-we tə. Ilena pá təsi Τεευ acima kətəγəυ ke təna.

¹⁷ Pə kəma isu taanaya ile Yesu na ι ifalaa naanəwa na naale pa talaa kee. ¹⁸ Pa cayaa na pa təηna təγəυ, ilena Yesu yəγəti si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəγi, má na mpa me tə cayaa na tə təkι isəntə tə mə taa nəγəυ ká la-m kəlmətə.

¹⁹ Tənaya Yesu ifalaa isəntaa nyəηa səsəm, na pá sυυ-ι pəəsuyυ ke kuləm kuləm. Ine si: Matəη pə taya ma? Ine si: Matəη pə taya ma?

²⁰ Tənaya Yesu cə-we si: Mə naanəwa na naale taa nəγəυyυ. Má na wei tá niη ká kpentι səsuyυ ke nyənaya taa tə. ²¹ Yυυ Pəyaya má, ma səki teitei ké isu paa keesa ma təm ke Isə Təm taa tə. Ama wei ι ká la Yυυ Pəyaya maya kəlmətə ke mpυ tə ι təm ká la

wayıo ké səsəm. Puntv ını ye pa taa lıli-ı pəle pu lapa sana.

Tacaa səm təsvyv

(Matiyee 26:26-30; Luku 22:14-20; Kələntı I 11:23-25)

²² Mıpúyú waatu wei Yesu na ı ifalaa pa təkaya tə, Yesu kpaɣa potopoto na í see Iso ké í na təmle, na í faya-ı na í cəla ı ifalaa, na í heeli-we sı: ı mu, ma tənuyv nté.

²³ Pəle pə waalı ké ı kpaɣa kərv na í see Iso ké í na təmle na í cəle-we, na pəle pá nyəə pa təna. ²⁴ İlena í heeli-we sı: Ma caləm nté mpi pə hólúyí Iso nəɣə pəeluyv tampana tə. Mpi pə kpremna yəlaa paɣale təə. ²⁵ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, ma kaa tasa sylvm pəneye nyəəv haləna kuyanku maa tasa pə nyəəv ke Iso Kawulaya taa tə.

²⁶ Yesu na ı ifalaa pa təma mpv, İlena pá yoo acima yontu, İlena pá tēe Olifinaa puyv təə.

Piyee kpeesuyv təm yəɣətaya

(Matiyee 26:31-35; Luku 22:31-34; Yohaani 13:36-38)

²⁷ Mıpúyú Yesu təma ı ifalaa sı: Mə təna í ká yelem na í se. Pa ŋmaa mıpúyú Iso Təm taa sı: Maa kv tiikilu na heeŋ ká ya yem yem. ²⁸ Ama waatu wei maa fe, İlena má tēe-meɣe nəɣə ke Kalilee.

²⁹ Tənaɣa Piyee təma-ı sı: Paa pa təna paa yelem-ŋ na pá se, má ma kaa la mpv.

³⁰ Ama Yesu təma Piyee sı: Tampana ke ma heeliyi-ŋ yoo maa cəsəyi, n ká kpeesı təm tooso ké saŋa ahoə ane a maɣamaɣa sı n ta nyi-m ké n ta nyi-m na pécó kampaav koo təm naale nyəm.

31 Ama Piyee tasa kpeesuyv na tonj si: Paa má na-η tu si tu si ké. Ma kaa kpeesı si ma ta nyi-η.

Μρύγύ pa təna pa yəɣɔta mpv.

Yesu sələmvv ke Ketəsemanee
(Matiyee 26:36-46; Luku 22:39-46)

32 Pəle pə waalı pa tala timpı pa yaa sı Ketəsemanee tə, ɪlena Yesu tə ı ifalaa sı: ı caya cəne na má polo Iso sələmvv ke hatoo cəne.

33 Μρύγύ ı kpaɣa Piyee na Saaki na Yoħaanı. Tənaɣa səɣəntv na laŋwakəlle səsəle svv-ı kpaυ, 34 ɪlena í tə-we sı: Ma laŋle wakəlaa ké tətəɣətəɣə pə feı keesuyv. ı caya cəne na í feŋiyı.

35 ı tuusa ı nəɣə təə ké pəcə, ɪlena í luŋ na í sələmi sı ye pə we pəsuyv wahala waatu ıne í taa kəə ıı ı təə. 36 ı sələmaa ké sı: Hai, ma Caa, n pəsəyi pə təna, kəəli wahala səsə ıneɣe ma nyuyv təə. Paa na mpv mpi n nəkaa tə pəle pə la, pə taa wee ma luɣu nyəntv.

37 Yesu təma mpv, ɪlena í məli ı ifalaa tooso ıı ı kiŋ na í mayana pa təŋna tom. Tənaɣa ı pəəsa Piyee sı: Siməŋ, n too ke? N kpisa feŋuyv ke pəcə mayamaɣa?

38 ı feŋ na í sələmi, təfə í ká hoti waatu wei mayasuyv kəŋ-me tə. Pááná wee, ama tənuyv ı pəsəɣəna.

39 Μρύγύ Yesu tasa tuusuyv, ɪlena í tasa kuləmtv ntəyi sələmvv. 40 ı tasa ı ifalaa cəɣə məlvv, ɪlena í mayana pa təŋna tom tətə. Pa kpisa pá cayaɣa pa ıse. ıle pa ta nyı ntı pá cə-ı tə.

41 Yesu məla tooso nyəm ɪlena í pəəsi-we sı: ı təŋna tom na í heesəyi yaa? Təv, í yele mpv, pə talaa kele. ı nyəni, paa tv Yvlv Pəyaya maya asayaa niŋ taa. 42 ı kulı na tə tee. ı nyəni, ma kələmətə tv tala cəne.

Yesu kpaɔ

(*Matiyee 26:47-56; Luku 22:47-53; Yohaani 18:3-12*)

⁴³ Yesu tənna yəɣətaya ke mpɔ, ɔlɛ ɪ ɪfalaa naanɔwa na naale taa lelv wei pa yaa si Yutaasi tɔ ɪ talaa kele. Na ɪ waali ké yəlaa tuutuuma na pá təkə layalɛɛ na kpatəŋ. Kətəlaa səsaa na Iso Təm seɣesəlaa na nyuyɔ nyóma pa tilina yəlaa mpɛ. ⁴⁴ Yutaasi wei inɪ ɪ laki Yesu ké kəlmətɔ ke mpɔ tɔ ɪ ka keesa samaa inəɣi isəna ɪ ká la təɣɔ. I heela-wɛɣɛ si: Ye ma polaa na má wayala wei ɔlɛ inəɣələ. I kpa-ɪ na í təkɪ-ɪ teu na í tɛna. ⁴⁵ Yutaasi talaa ɔlena í kɔtəna Yesu na í tɔ si: Taa.

ɔlena í wayali-ɪ. ⁴⁶ M'póyó samaa inɪ ɪ tu niŋ ke Yesu tɔ na pá kpa-ɪ. ⁴⁷ Tənaya mpa na Yesu paa wɛ tənə tɔ pa taa nəɣɔlv ɪ kɔpɛɛ ɪ layatɛ na í lo kətɔlv səsɔ təmle tu ŋkraŋuyɔ na í kəɔli təfɛŋ. ⁴⁸ ɔlena Yesu pəsɪ samaa si: I kəŋi-m kpaɔ na í nəki na í kɔakəɣi layalɛɛ na kpatəŋ tɔ, maya ŋmulɔ isayav ke? ⁴⁹ Ma na-mɛɣɛ Iso təsɛɛle səsɔle taa ké kuyɛɛŋ tənaya na má seɣesəɣi. Pəyele í ta kpa-m. Ama pə lapa isəntəɣɔ si pə la isəna paa ŋmaa Iso Təm taa tɔ.

⁵⁰ Tənaya Yesu ɪfalaa tənə yela-ɪ na pá se na pá tɛɛ.

⁵¹ Pə pamna ifepu nəɣɔlv ɪ ka taka kunti tike na í tən Yesu waali. Pa siisaa si pa kpaɔ ifepu inɪ, ⁵² ɔlena kunti fiti na í yeke na í tɛɛ tapakɔtɛ təyələyəli.

Yesu ponav ke Kotuyu səsəŋkɔ taa

(*Matiyee 26:57-68; Luku 22:54-55,63-71; Yohaani 18:13-14,19-24*)

⁵³ M'póyó Yesu kpalaa pona Yesu ké kətəlaa wulav tɛ, na pá mayana kətəlaa səsaa na nyuyɔ nyóma na Iso Təm seɣesəlaa pa kɔta tənə. ⁵⁴ Piyɛɛ tənaya Yesu ké

táálərn̄ təw, haləna í tala kətəlaa wulav taɣa təw. Ilena í caɣa təna na í na təmle nyəma pá holiyi kəkə.

⁵⁵ M̄p̄yó kətəlaa səsaa na Kotuyu səsəŋku nyəma p̄eka taali wei paa t̄v Yesu na pá hiki m̄p̄aav na pá kv-i t̄w, na pá kp̄isi. ⁵⁶ Ilena yəlaa paɣale náá kv̄li na pá t̄ŋ si: Taali ineyɛ i lapa, ineyɛ i lapa. Ləlaa si ineyɛ, na pá taɣanəyi pa taa pa tike ke kp̄eɛsv̄ȳv. ⁵⁷ Na ləlaa náá lu yem na pá looli t̄m na pá suu-i si:

⁵⁸ Tə nu Yesu yəɣət̄aa si in̄i i ká yək̄i Iśə t̄əs̄eɛle səs̄əle t̄əne, nte yəlaa niŋ ŋmawa t̄w. In̄i i ká l̄eɛti kv̄fate nte yulv̄ niŋ kaa ŋma t̄əɣə kv̄yɛɛŋ tooso wule.

⁵⁹ Paa na m̄p̄v pa t̄m ta kaa.

⁶⁰ M̄p̄yó kətəlaa wulav kv̄la pa t̄əna pa is̄ent̄aa na í p̄əsi Yesu si: N kaa yəɣəti? Suwɛyɛ yəlaa p̄an̄e pa yəɣət̄əɣəna-ŋ ye?

⁶¹ Ama Yesu suma, i ta c̄ə si pulv̄. Ilena kətəlaa wulav t̄asa-i p̄əsv̄ȳv si: Nyayale Iśə wei pa p̄ȳv̄l̄əyi t̄ə i p̄əyalv̄ Mesii?

⁶² Tənaya Yesu c̄ə-i si: Nn, ma mayamaya k̄eɛ. Na mə t̄əna t̄əp̄ai í ká na Yulv̄ P̄əyayə má na má caɣa Iśə t̄əŋ t̄əna t̄v k̄əŋk̄əŋ taa. Na í ká na-m is̄ət̄aa ŋmunt̄v taa na má tiiki.

⁶³ Tənaya kətəlaa wulav c̄əla i wontu na í t̄ə si: Seliya nyəma m̄p̄aya t̄ə tasəyi p̄eek̄ȳv t̄ət̄w. ⁶⁴ Mə mayamaya í ná is̄əna i kp̄a Iśə t̄əw t̄əɣəle. T̄əv, í na-we? M̄p̄yó pa t̄əna pa t̄əma si i t̄əŋ s̄əp̄aya, paa kv̄-i k̄é.

⁶⁵ Tənaya yəlaa m̄p̄e pa ləlaa sv̄v-i n̄taɣama t̄əv, na pá tak̄i i is̄ent̄əw na pá m̄ap̄i-i ŋkuma, na pá p̄əsi-i si: Kp̄eyɛ wei i m̄ap̄a-ŋ t̄w.

P̄əle p̄ə waali yoolaa kp̄aya Yesu na pá m̄ap̄i-i kataasi.

Piyee kpeesuyv
(Matiyee 26:69-75; Luku 22:56-62; Yohaani 18:15-18,25-27)

⁶⁶ Piyee ka we taɣa təɔ kə ateyɛ mpv təɣə kətəlaa wulav təmlɛ tv əlv nyəŋ nəɣəlv i kəma⁶⁷ na í mayana-i na í holiɣi kəkə, na í nyəni-i təpiŋŋ na í tə si: Nyá tətə, n ka we Nasaleti tv Yesu inɪ i kiŋ.

⁶⁸ Mprúɣú Piyee kpeesaa na í tə si: Ma ta nyi nti n yəɣətəɣi mpv tə. Ma ta cəkəna-ti.

Pəle pə waalı kə Piyee luwa na í polo kraaŋ taa. [Ilena kampaav koou.] ⁶⁹ Tənaɣa təmlɛ tv əlv nyəŋ inɪ i taɣana-i nav, na í tasa í na mpa paa we təna təɣə heeluyv si: Pa taa mpeɣele na apalv inɛ tətə.

⁷⁰ Mprúɣú Piyee taɣana kpeesuyv. Pə lapa laasaya ilena mpa paa we təna tə pá tə Piyee si: Nyá, n ta laŋ yəlaa mpe pa taa nəɣəlv. Pə taɣa pulv təɔ, n kə Kalilee tv tə se.

⁷¹ Mprúɣú Piyee kpeesaa təlalala na í tuu na í tə si: Na Iso, ma ta nyi apalv wei i təm í yəɣətəɣi tə.

⁷² Tənaɣa kampaav lɛla koou kə təm naale nyəm, ilena Piyee təəsi nti Yesu ka yəɣətə-i tə tə tə si: Mpi pu takɪ kampaav koou naale nyəm tə n tɛma təm toosoɣo kpeesuyv si n ta nyi-m kə n ta nyi-m. Ilena Piyee wii isəlv.

15

Yesu ponav kə Pilati
(Matiyee 27:1-2,11-14; Luku 23:1-5; Yohaani 18:28-38)

¹ Kətəlaa səsaa, na nyuyv nyəma, na Iso Təm seɣəsəlaa, na Kotuyv səsəəv nyəma pa kota təmaya tanaŋ kupaŋkv tɛɛ si pa paasəɣəna Yesu təm. Mprúɣú

pa həka-ı na pá kpaɣa-ı na pá polo pá cela Pilati.
²Tənaɣa Pilati pəssa-ı sı: Nyagale Yuta nyəma wulav səsə inəyi?

İlena Yesu cə-ı sı: Ntəɣələ n yəɣota mpv.

³Na kətəlaa səsaa nάά təɣ sı ı lapa taalənaa ke səsəm ké. ⁴Tənaɣa Pilati tasa-ı pəssuyv sı: N sumaya? Nyəni pa tənuyv sı n lapa pəne na pəne tə.

⁵Ama Yesu tá cə sı pulv. İlena pə la Pilati ke piti ké səsəm.

İsələ seəsvyv ke Yesu kvyv təə

(Matiyee 27:15-26; Luku 23:13-25; Yohaani 18:39-19:16)

⁶Paa Təev acima wena Pilati tələyi saləka tv nəɣəlv wei samaa caa sı pá tvlı təɣə. ⁷Pə pamna apalv nəɣəlv wei pa yaa sı Palapaası tə, í na ləlaa paa kvwa yvlv ke tətə təm yoou ηku ku kulaa tə kv taa na pá təka-weyə saləka. ⁸Ípúyú samaa kulaa na pá kpa na pá mayana Pilati sı íla-wə isı ı tu lakı-wə tə. ⁹Tənaɣa Pilati pəssa-wə sı: İ caa má tvlı-meyə Yuta nyəma wulav səsə na?

¹⁰Pə taya pulv təə ké ı pəssa-weyə mpv, ı ka nyəmaya təkəlekele sı isəseemle təə ké kətəlaa səsaa ka pona-ı Yesu. ¹¹Ama kətəlaa səsaa mpe pa seɣəsəna yəlaa sı pá tə sı Palapaası ke pá tvlı-wə.

¹²Ípúyú Pilati tayana samaa ke pəssuyv sı: Təv, isənaɣa í caa má lana mə Yuta nyəma wulav səsə inı?

¹³Tənaɣa pa mapa kapusi sı: Kamı-ı səm tesika təə.

¹⁴İlena Pilati pəssi-wə sı: İle isayətv ntiyi ı lapa?

Ípúyú pa tasa kapusi mapv na təɣ sı: Kamı-ı səm tesika təə, kamı-ı səm tesika təə.

¹⁵Pilati səlāa sı samaa inı ı lanle í hēena-ı, ilena í tvlı Palapaası, na í yelev na pá casa Yesu ke akpatəe.

Uena í kpaɣa-ı na í cɛɛ-wɛ sı pá polo pá kamı-ı səm tesika tɔɔ.

*Yoolaa paanav ke Yesu
(Matiyee 27:27-31; Yohaani 19:2-3)*

¹⁶ Ḿpúyú yoolaa pona Yesu ké kufəneɛ təyaya taya tɔɔ, uena pa yaa pa looŋa təna. ¹⁷ Ḿpúyú pa suu Yesu ké capa kuseem təkpaı, na pá luv səwa ke ntenuɣu na pá te ı nyuɣu. ¹⁸ Uena pá sɛɛ-ı sı: Yuta nyəma wulav səsə, fɔɔ.

¹⁹ Na pá makı ı nyuɣu taa ké kpatúyú, na pá tɔ ı tɔɔ ké ntayama, na pá lunɣı ı tɛ ké akula ke teu təkulakula. ²⁰ Pa tɛma-ı paanav ke mpv, uena pá wəɣəsı capa kuseem ıni, na pá mələna-ı ı wontu. Uena pá luna-ı sı pa kaŋı-ı səm tesika tɔɔ.

*Yesu kam
(Matiyee 27:32-44; Luku 23:26-43; Yohaani 19:17-27)*

²¹ Pə pamna Silɛɛni tv nəɣɔlv ná luna taale, pa yaa-ı sı Siməŋ. ı ké Aləkəsantəli na Lufusi pa caa. Tənaɣa pa kpiɣa uɛ na ton sı í səɣəli Yesu tesika ŋke.

²² Ḿpúyú pa pona Yesu ké timpı pa yaa sı Kələkəta tɔ. (Pə hɔwɛɛ nté sı nyuɣmpəɣəlaya tɛ). ²³ Ḿpúyú pa nyəmə sı pa cɛləɣı-ı sulvm mpi pə taa pa sita kəɔle nte pa yaa sı miili tɔ sı í nyɔɔ. Ama Yesu kisa nyɔɔv.

²⁴ Pə waalı ké pa kama-ı səm tesika tɔɔ, na pá tɔ tɛtɛ ké ı wontu tɔɔ sı pa nyəŋ ı səna paa wei ı ká hiki tɔ na pəcɔ pá tala-tı. ²⁵ Waatv wei pa kaŋaɣa-ı mpv tɔ pə wɛ tanəŋ ilim kaləfu pəɣəlayafɛi naanɔwa tɔɔ.

²⁶ Ḿpúyú pa lapa lampa na pá ŋmaa ı tɔɔ sı: Yuta nyəma wulav səsə. Pa lapa ḿpúyú sı pə huli mpi pə tɔɔ pa lapa-ı mpv tɔ. ²⁷ Pa kpeŋna í na ŋmulaa ke naale

na pá ká səm tesikası təə, lelv ke ı ntəyən təə, na lelv ke ı mpətəy təə, [²⁸ sı pə la ısu paa ηmaawa Iso Təm taa tə sı: Asayaa taa ké pa tı-ı.]

²⁹ Yəlaa mpa paa təkayana təna tə pələ pa kpeətəyi nyəəy na pá tıvki-ı sı: Anyəyka, matəy nyá təmna sı n yəkəyi Iso təsəele səsəəle na ń tayanı kufate ke ηmau ke kuyeyη tooso taa. ³⁰ Waası nyá tı ıle. Lu tesika təə na ń tii ıle.

³¹ Mpyúyú na kətəlaa səsaa na Iso Təm seyəsəlaa tətə. Pələ pa təyηna-ı paanav na pá yəyətəyi pa təma sı, ı yapa ləlaa nyəəy ısənaya na í kaa pəsi na í ya ı mayamaya ı nyəykv. ³² Pənəntaa Iseyeli wulav səsə Mesii í lu tesika təə na í tii na tə ná na tə tisi.

Pə kpeyηna í na mpa paa kama tə na pələ pá tıvki-ı tətə.

Yesu hεεv

(Matiyee 27:45-56; Luku 23:44-49; Yohaani 19:28-30)

³³ Pə kəma na pə tala ilim sikuyı, ılena səkpetuyı nyala ıcate təə haləna ilim kpili. ³⁴ Ilim kpila mpı, ılena Yesu kiisina nəyə səsəya sı: Eloi, Eloi, Lema sapatani. (Na tələ tə hıwεε nté sı: Ma Iso ma Iso, pepe təə ke n lə-m?)

³⁵ Mpa paa wε təna tə pa taa ləlaa nu mpı, ılena pá tə sı: ı nu, ı yaana ntεyε İlii.

³⁶ ılena pa taa nəyəlv kpaya asewa na í polo í lii kpaləkrəm saη ke lum konyəyηəm napəli pə taa na í tıv kpatúyú nəyə taa na í hıvl Yesu sı í nyəə. Na ı tə sı: ı yele na tə ná İlii ká kəə na í tisi-ı yaa ısəna?

³⁷ Tənaaya Yesu kiisa səsəm ılena í hεε.

³⁸ Mpyúyú pıuyıv səsəəv ηku kv kayə Iso təsəele taa tə kv fayə kv hεkv taa ké huη naale ke yem ke hatoo ısətəa na pé kaləsəna atε. ³⁹ Lom yoolaa səsə wei ı ka

səŋa Yesu ɪsɛntaa tɔ ɪ na ɪsəna Yesu tɛma kiisuyu na ɪ si tɔ. ɪlɛna ɪ tɔ si: Tampana, yulu inɛ ɪ kɛ ɪsɔ Pəyaya.

⁴⁰ Alaa napəli paa səŋa pooluŋ na pɔ nyənəyi. Makətala Mali ka wɛ pa hɛku. ɪlɛna pə kaasi Saaki səkpelu na Yosee pa too Mali na Salomee tɔtɔ. ⁴¹ Alaa mɛ pa təŋaya Yesu kɛ saa wei ɪ ka wɛ Kalilee tɔ na pɔ caləsəyi-ɪ. Na pə kaasa alaa lɛlaa payalɛ mɛpa ɪ na-wɛ paa kpawa Yosalem tɔ.

Yesu pim

(*Matiyee 27:57-61; Luku 23:50-55; Yohaani 19:38-42*)

⁴² Pə pamna kuyaku ŋkuyɔ pa lakɪ acima sɔɔlu. Mpi tɔ pə fɛŋ kuyaku kuhɛsuyɔ kɛ. Mɔpɔyɔ pə kɔma na pə kɛɛsi taanaya, ⁴³ ɪlɛna Alimatee Yosɛɛfu kɔɔ. Mɛ pa kotayana kotuyɔ sɔsɔɔv ŋku, na yɛlaa tukayana-ɪ kɛ. ɪ mayamaya ɪ ka kɛŋayana ɪsɔ Kawulaya tɔɔ. Yosɛɛfu inɪ ɪ nyaya apalɔtɔ kɛ teu na ɪ polo ɪ mayana Pilatɪ na ɪ sɛlɛmɪ-ɪ si ɪ kɛakəyi sɛtɔ. ⁴⁴ Ama pə lapa Pilatɪ kɛ piti kɛ ɪsəna ɪ sɛpa lɛŋ kɛ mɛv tɔ. ɪlɛna ɪ yaa yoolu na ɪ pɔɔsi-ɪ si: Yesu sɛpa tɔ pə leela. ⁴⁵ Yoolu heela-ɪ pə tampana, ɪlɛna ɪ ha Yosɛɛfu kɛ mɛpaav si ɪ polo na ɪ kɛaya sɛtɔ. ⁴⁶ Mɔpɔyɔ Yosɛɛfu yapa kɛpɔŋkɔntu ton nyəntɔ nti pa yaa si lɛŋ tɔ tɛpɔŋkahɔlɔŋa, na ɪ tisi sɛtɔ kɛ tesika tɔɔ na ɪ takɪ-ɪ pɔŋkahɔlɔŋa ŋkɛ. ɪlɛna ɪ polo ɪ pimi-ɪ pɛlaav ŋku pa hula kɛkpamuyɔ taa tɔ ku taa. ɪlɛna ɪ pilimi piw sɔsɔɔv nakɔli na ɪ suli pɛlaav nɔyɔ. ⁴⁷ Makətala Mali na Yosee too Mali paa wɛɛ na pɔ naaki timpi pa pima-ɪ tɔ.

16

Yesu fem

(*Matiyee 28:1-8; Luku 24:1-12; Yohaani 20:1-10*)

¹ M̄p̄óyú kuyaku kuvheesuyv tɛɛwa, ilena Makətala Malı na Saaki too Malı na Salomee pá ya nim səsuyv nyəm sı pa puki na pá sayalı Yesu ké pəlaav taa.

² M̄p̄óyú cimaası wule pa kula tanan̄ təpam na pá polo pəlaav kin̄ ke ilim luw waatu. ³ Pa pəsaya təma sı: Awe ká t̄li-t̄yuv piw ŋkuyv pəlaav nəyɔ ilɛ?

⁴ Pa kusa pa ıse ilena pá na sı pa tema piw səsəuv ŋkuyv pilimuyv na pá su kpeen̄a. Ku t̄əv teu ké.

⁵ Ulena pá svv pəlaav taa na pá mayana ifepu nəyɔlv na í suu capa kvhvlvm na í caya ntəyən̄ t̄əv. M̄p̄óyú səȳəntv lapa-wɛ. ⁶ Ulena ifepu ını í heeli-wɛ sı: Səȳəntv í taa la-mɛ. Nasaletı Yesu wei pa kama səm tesika t̄əv t̄əyɔ í p̄ɛek̄əyi. I fema, ı fei cənɛ. I nyənı, ı naa timpi paa husa-ı t̄əv. ⁷ T̄əv, í polo í heeli ı ifalaa lɛlaa na Piyɛ sı ı tɛɛ-mɛyɛ nəyɔ ke Kalilee, tənaya í ká mayana-ı ısu ı ka heela-mɛ t̄əv.

⁸ Pa lu pəlaav taa na səȳəntv pi-wɛ təkənkan̄ na pá seliyi. M̄p̄óyú pa sewa na pa səȳəntv katatəlaya t̄əv pa ta p̄əsi na pá heeli nəyɔlv sı p̄əlv.

*Makətala Malı na Yesu
(Matiyee 28:9-10; Yohaani 20:11-18)*

[⁹ Yesu fem m̄p̄óyú cimaası tanan̄ kupan̄kv tɛɛ t̄əv, Makətala Malı t̄əv ké ı caala luw. Alv ını ı waalı ké Yesu ka t̄əyən̄a aləyaa naatosomp̄əyɔlaya. ¹⁰ Tənaya Malı ını ı kulaa na í pona laapaalı ke í na mpa paa wɛɛ na pá caya ləyaya na pá wiiki t̄əv. ¹¹ Alv ını ı heela-wɛyɛ mpv sı Yesu wɛna ı weesuyv na ını ı mayamaya ı na-ı t̄əv. Pa ta mv ı t̄əm.

*Yesu na tillaa naale pa t̄əm
(Luku 24:13-35)*

¹² Pəle pə waalı Yesu lu pa taa naale t̄əv na wɛɛtv lɛntı ke waatu wei pɛle pa wɛ mpaav taa na pá puki

tawa taa tə. ¹³ M̄p̄ȳȳ p̄el̄e pa m̄el̄aa na p̄á heeli l̄el̄aa, na p̄el̄e t̄ət̄ə pa ta m̄v̄-ti.

Yesu ifalaa t̄ə l̄uw

(Matiyee 28:16-20; Luku 24:36-49; Yohaani 20:19-23; Tillaa T̄əml̄e 1:6-8)

¹⁴ P̄ə waali k̄é Yesu lu i ifalaa naan̄v̄wa na k̄vl̄m̄ t̄ə k̄é waat̄v̄ wei pa caɣa t̄əɣ̄v̄ t̄ə, na í kal̄əna-w̄e si: Pepe t̄ə k̄é í lapa kat̄e na m̄ə laɳa la k̄p̄us̄əɳ na p̄á heeli-me si ma fema na í ta tisi. ¹⁵ P̄əle p̄ə waali i t̄əma-w̄e si: I ya antulinya t̄əna taa na í heeli paa wei k̄é ma Laapaali K̄v̄paɳ. ¹⁶ Ye wei i m̄v̄wa na p̄á s̄ə-i l̄s̄ə l̄m̄, pu ya p̄ont̄v̄ nȳv̄v̄. Ama ye wei i kisa t̄ə m̄v̄v̄, paa k̄v̄ p̄ont̄v̄ t̄ə. ¹⁷ Ye m̄pa pa m̄v̄wa, piti t̄əma n̄na paa la t̄əɣ̄lə. Paa t̄əɣ̄n̄i al̄ɣ̄aa na ma ton̄, na p̄á ȳəɣ̄t̄i ns̄əma len̄na. ¹⁸ Paa k̄pa t̄v̄maa na pa niɳ, yaa p̄á nȳəə k̄əə w̄ena a k̄v̄yi ȳel̄aa t̄ə, p̄ə kaa la-w̄eɣ̄e p̄vl̄v̄. Paa t̄əni k̄v̄t̄ənt̄v̄naa t̄ə k̄é niɳ na p̄ə waa-w̄e.

Yesu k̄p̄av̄ k̄e is̄ə

(Luku 24:50-53; Tillaa T̄əml̄e 1:9-11)

¹⁹ Tacaa Yesu t̄əma i ifalaa k̄e ȳəɣ̄t̄ənāv̄ k̄e m̄p̄v̄, il̄ena p̄ə k̄paasi-i is̄ətaa na í caɣa l̄s̄ə k̄əɳk̄əɳ taa. ²⁰ M̄p̄ȳȳ i ifalaa ná t̄eewa na p̄á heeliyi Laapaali K̄v̄paɳ k̄e paa tim̄pi. Tacaa ka w̄e pa waali k̄é pa k̄vl̄ap̄v̄t̄v̄ taa na í k̄v̄s̄əyi pa waas̄v̄naa nȳəəɳ na piti t̄əma w̄ena a t̄əɳna lap̄v̄ t̄ə.]

PHIPI LI ISO TOM TAKELAYA
Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of
Benin

copyright © 1999 SIM

Language: Lokpa (Lukpa)

Translation by: SIM

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-10-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

ef14191a-91f7-51c1-ac89-7b93dd7c4377